

ZAKON

O RAČUNOVODSTVU

("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021 - dr. zakon)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuju se obveznici primene ovog zakona, razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika, organizacija računovodstva, računovodstvene isprave i vrste poslovnih knjiga, uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, Registar pružalaca računovodstvenih usluga, priznavanje i vrednovanje pozicija u finansijskim izveštajima, sastavljanje, dostavljanje i javno objavljivanje finansijskih izveštaja, godišnjeg izveštaja o poslovanju, izveštaja o korporativnom upravljanju, izveštaji o plaćanjima autoritetima vlasti i nefinansijsko izveštavanje, Registar finansijskih izveštaja, Nacionalna komisija za računovodstvo i nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona.

Definicije

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeća značenja:

1) pravna lica obuhvataju privredna društva, Narodnu banku Srbije, banke, platne institucije, institucije elektronskog novca, društva za osiguranje i društva za reosiguranje (u daljem tekstu: društva za osiguranje), davaoce finansijskog lizinga, penzijske fondove i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, investicione fondove i društva za upravljanje investicionim fondovima, berze i brokersko-dilerska društva, Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti, faktoring društva, zadruge, ustanove koje obavljaju delatnost radi sticanja dobiti, pravna lica koja u skladu sa posebnim propisima primenjuju odredbe ovog zakona, kao i druga pravna lica utvrđena ovim zakonom;

2) drugim pravnim licima smatraju se pravna lica čije se poslovanje delom finansira iz javnih prihoda ili drugih namenskih izvora, a delom ili u celini ostvarenim prihodima na tržištu ili po osnovu učlanjenja i koja se ne osnivaju radi sticanja dobiti (političke organizacije, sindikalne organizacije sa svojstvom pravnog lica, fondacije i zadužbine, udruženja, komore, crkve i verske zajednice u delu obavljanja privredne ili druge delatnosti u skladu sa propisima kojima je uređeno obavljanje tih delatnosti, kao i druge organizacije organizovane po osnovu učlanjenja);

3) preduzetnici su fizička lica u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, koja poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva, ako posebnim propisima nije drukčije uređeno;

4) Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI), u smislu ovog zakona, su: Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje (Conceptual Framework for Financial Reporting), Međunarodni računovodstveni standardi - MRS (International Accounting Standards - IAS), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI (International Financial Reporting Standards - IFRS), tumačenja izdata od strane Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (International Financial Reporting Interpretations Committee - IFRIC), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo). Prevod MSFI koji utvrđuje i objavljuje Ministarstvo čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, osnovni tekstovi MRS i MSFI izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda, u obliku u kojem su izdati, i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je on sastavni deo standarda, odnosno tumačenja;

5) Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica (u daljem tekstu: MSFI za MSP) je računovodstveni standard finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica (International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized entities - IFRS for SMEs), odobren od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo Ministarstvo. Prevod MSFI za MSP koji utvrđuje i objavljuje Ministarstvo čini osnovni tekst MSFI za MSP izdat od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde;

6) redovan godišnji finansijski izveštaj je izveštaj koji treba da pruži istinit i objektivni pregled finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja (npr. imovine i obaveza pravnog lica, odnosno preduzetnika, kao i dobitak ili gubitak) pravnog lica, odnosno preduzetnika, i koji se sastavlja za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj ili koja je različita od kalendarske;

7) konsolidovani godišnji finansijski izveštaj je finansijski izveštaj ekonomske celine (grupe) koju čine matično i sva zavisna pravna lica;

8) vanredni finansijski izveštaj sastavlja se u slučajevima statusnih promena (u slučaju statusne promene pripajanja vanredni finansijski izveštaj sastavlja pravno lice koje prestaje sa poslovanjem, dok u slučaju statusne promene izdvajanja vanredni finansijski izveštaj sastavlja pravno lice koje u postupku promene izdvaja deo svoje imovine i obaveza, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano), otvaranja, odnosno zaključenja stečajnog postupka ili pokretanja, odnosno zaključenja postupka likvidacije nad pravnim licem, i to sa stanjem na dan koji prethodi danu upisa statusne promene, danu otvaranja, odnosno zaključenja stečajnog postupka ili pokretanja, odnosno zaključenja postupka likvidacije. Vanredni finansijski izveštaj sastavlja se i u slučajevima brisanja ogranka stranog pravnog lica iz člana 4. stav 3. ovog zakona, odnosno preduzetnika iz tačke 3) ovog člana;

9) zakonska regulativa podrazumeva ovaj zakon i podzakonske propise koji se donose za izvršavanje zakona;

10) interna regulativa, u smislu ovog zakona, podrazumeva opšta akta koja donosi pravno lice, odnosno preduzetnik, a koja sadrže posebna uputstva i smernice za organizaciju računovodstva i vođenje poslovnih knjiga, računovodstvene politike za priznavanje i vrednovanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, kao i druga pitanja vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja

finansijskih izveštaja za koja je ovim zakonom propisano da se uređuju opštim aktom pravnog lica, odnosno preduzetnika;

11) datum bilansa je dan na koji se sastavljaju finansijski izveštaji, tj. dan na koji se završava izveštajni period;

12) Bilans stanja je finansijski izveštaj u kojem su prikazani imovina, obaveze i kapital, na određeni dan (na datum bilansa);

13) Bilans uspeha je finansijski izveštaj u kojem su prikazani prihodi, rashodi i rezultati poslovanja, nastali u izveštajnom periodu;

14) Izveštaj o ostalom rezultatu je finansijski izveštaj koji čine stavke prihoda i rashoda, koje nisu priznate u Bilansu uspeha, već su prema zahtevima pojedinih MSFI, odnosno MSFI za MSP priznate u okviru kapitala;

15) Izveštaj o promenama na kapitalu je finansijski izveštaj u kojem su prikazane informacije o promenama na kapitalu, tokom izveštajnog perioda;

16) Izveštaj o tokovima gotovine je finansijski izveštaj u kojem su prikazane informacije o prilivima i odlivima gotovine i gotovinskih ekvivalenata, tokom izveštajnog perioda;

17) Napomene uz finansijske izveštaje je finansijski izveštaj koji sadrži opise ili raščlanjavanja stavki prezentovanih u ostalim finansijskim izveštajima, primenjene računovodstvene politike, kao i informacije o stavkama koje se nisu kvalifikovale za priznavanje u ovim izveštajima a značajne su za ocenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja, kao i ostale informacije u skladu sa zahtevima MSFI, odnosno MSFI za MSP, ovog zakona, odnosno podzakonskog akta iz člana 26. ovog zakona;

18) Statistički izveštaj je izveštaj u kojem su detaljnije iskazane pojedine pozicije Bilansa stanja i Bilansa uspeha, kao i drugi podaci koji se koriste za statističke potrebe;

19) društvo od javnog interesa je pravno lice koje u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje revizija finansijskih izveštaja klasifikovano u društvo od javnog interesa;

20) učešće (akcije, odnosno udeli u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva) predstavlja pravo u kapitalu drugih pravnih lica, bez obzira na to da li su materijalizovana u obliku potvrda ili nisu, koja su, na osnovu trajne povezanosti s tim pravnim licima stečena sa namerom da doprinose poslovanju pravnog lica koje ima ta prava. Smatra se da učešće u kapitalu nekog drugog pravnog lica predstavlja udeo u smislu primene ovog zakona u slučaju kada je to učešće 20 ili više procenata od kapitala tog drugog pravnog lica;

21) povezana strana je fizičko ili pravno lice koje je povezano sa pravnim licem u smislu MSFI;

22) poslovni prihod predstavlja iznos od prodaje proizvoda i roba i pružanja usluga, nakon što se odbiju popusti, porez na dodatu vrednost i ostali porezi direktno povezani sa prihodom;

23) matično pravno lice je pravno lice koje kontroliše jedno ili više zavisnih pravnih lica;

24) zavisno pravno lice je pravno lice koje je pod kontrolom matičnog pravnog lica, uključujući sva zavisna pravna lica krajnjeg matičnog pravnog lica;

25) grupa predstavlja matično pravno lice i sva njegova zavisna pravna lica koja sa matičnim pravnim licem čine jednu ekonomsku celinu;

26) povezana pravna lica su bilo koja dva ili više pravnih lica u okviru grupe;

27) pravno lice povezano udelom je ono pravno lice u kome drugo pravno lice ima udeo i nad čijom operativnom i finansijskom politikom to drugo pravno lice vrši značajan uticaj. Smatra se da neko pravno lice vrši značajan uticaj nad drugim pravnim licem ako ima 20 ili više procenata glasačkih prava akcionara ili članova u tom drugom pravnom licu, osim ako posebnim propisom nije drukčije uređeno;

28) materijalno značajna stavka je ona stavka čije izostavljanje ili pogrešno prikazivanje može da utiče na odluke koje donose korisnici finansijskih izveštaja. Materijalnost pojedinačnih stavki ocenjuje se u kontekstu drugih sličnih stavki;

29) stečajna masa u smislu ovog zakona je imovina stečajnog dužnika nad kojom se nastavlja postupak stečaja u slučaju obustave ili zaključenja tog postupka nad stečajnim dužnikom, u smislu zakona kojim se uređuje stečaj;

30) datum odobrenja za obelodanjivanje finansijskih izveštaja je dan pod kojim je nadležni organ pravnog lica, odnosno preduzetnika (najčešće zakonski zastupnik) dopustio da se finansijski izveštaji obelodane (dostave nadzornom organu, skupštini akcionara i dr.). Datum odobrenja za obelodanjivanje služi za određivanje događaja nakon datuma bilansa;

31) Pravno lice koje deluje u ekstraktivnoj industriji je pravno lice sa delatnošću koja uključuje istraživanje, traženje, otkrivanje, razvoj i vađenje uglja, sirove nafte i prirodnog gasa, metalnih ruda, ruda obojenih metala, ostalo rudarstvo i vađenje kamena, peska, gline, šljunka i dr.;

32) pravno lice koje se bavi sečom primarnih šuma je pravno lice koje obavlja delatnost sečenja drva u šumi (ne uključuje sečenje drva u višegodišnjim zasadima);

33) autoritet vlasti, u smislu ovog zakona, je bilo koji nacionalni, regionalni ili lokalni organ vlasti Republike Srbije, države članice ili treće zemlje. To uključuje i odeljenje, agenciju ili privredno društvo koje kontroliše taj organ vlasti u smislu odredaba čl. 39. i 40. ovog zakona;

34) projekat, u smislu ovog zakona, predstavlja operativne aktivnosti koje su uređene jednim ugovorom, licencom, zakupom, koncesijom ili sličnim sporazumom i čini osnovu za plaćanje obaveza prema autoritetima vlasti. Ukoliko je više takvih ugovora značajno međusobno povezano, onda se smatraju jednim projektom;

35) Plaćanje, u smislu ovog zakona, je iznos koji je plaćen, bilo u novcu, robi, uslugama ili pravima za aktivnosti pravnih lica iz tač. 31) i 32) ovog člana. Plaćanja mogu biti u obliku:

(1) prava na proizvodnju;

- (2) poreza na prihod, proizvodnju ili dobit pravnih lica, isključujući poreze na potrošnju kao što je porez na dodatnu vrednost, porez na dohodak građana ili akcize;
- (3) povlastica;
- (4) dividendi;
- (5) bonusa za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju;
- (6) naknada za licence, naknade za najam, ulazne naknade i ostale licence i/ili koncesije; i
- (7) plaćanja za unapređenje infrastrukture;

36) država članica - država članica Evropske unije.

Utvrđivanje i objavljivanje prevoda MSFI i MSFI za MSP

Član 3

Prevode MSFI, odnosno MSFI za MSP rešenjem utvrđuje Ministarstvo.

Rešenje iz stava 1. ovog člana, kojim se određuje i datum početka primene MSFI, odnosno MSFI za MSP, zajedno sa tekstom prevoda MSFI, odnosno MSFI za MSP, Ministarstvo objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije" i na internet stranici Ministarstva.

Ukoliko je posebnim zakonom predviđeno dozvoljena je primena MSFI i pre datuma iz stava 2. ovog člana.

Ministarstvo je dužno da na svojoj internet stranici trajno objavi prevode MSFI i MSFI za MSP i da jasno naznači u kom periodu važi konkretno objavljena verzija prevedenih MSFI i MSFI za MSP.

Obveznici primene zakona

Član 4

Odredbe ovog zakona odnose se na pravna lica iz člana 2. tač. 1) i 2) ovog zakona i preduzetnike iz člana 2. tačka 3) ovog zakona.

Odredbe ovog zakona odnose se i na pravna lica i druge oblike organizovanja koje je pravno lice osnovalo u inostranstvu, ako za njih propisima tih država nije utvrđena obaveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izveštaja.

Odredbe ovog zakona odnose se i na ogranke i druge organizacione delove pravnih lica sa sedištem u inostranstvu, koji obavljaju privrednu delatnost u Republici Srbiji, ako posebnim propisima nije drukčije uređeno.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na pravna lica shodno se primenjuju na pravna lica u stečaju sa stečajnim masama iz člana 2. tačka 29) ovog zakona.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na budžete i korisnike budžetskih sredstava, stambene zgrade, kao i na organizacije obaveznog socijalnog osiguranja, ako posebnim propisima nije drukčije uređeno.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na crkve i verske zajednice, osim u delu obavljanja privredne ili druge delatnosti, u skladu sa propisima kojima je uređeno obavljanje tih delatnosti.

Ministarstvo je dužno da u roku od 30 dana od nastale promene obavesti Evropsku komisiju o promenama vrsta privrednih društava na koje se ovaj zakon odnosi.

Obaveze pravnih lica i preduzetnika

Član 5

Pravna lica i preduzetnici dužni su da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i vrednovanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje informacija u finansijskim izveštajima vrše u skladu sa ovim zakonom.

Društvo od javnog interesa primenjuje pravila koja su ovim zakonom propisana za velika pravna lica bez obzira na poslovni prihod, vrednost ukupne aktive ili prosečan broj zaposlenih tokom poslovne godine, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

Razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika

Član 6

Pravna lica i preduzetnici, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na mikro, mala, srednja i velika pravna lica, u zavisnosti od prosečnog broja zaposlenih i poslovnog prihoda u poslovnoj godini i vrednosti ukupne aktive utvrđene na datum bilansa redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja.

U mikro pravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji na datum bilansa ne prelaze granične vrednosti dva od sledećih kriterijuma:

- 1) prosečan broj zaposlenih deset;
- 2) poslovni prihod 700.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- 3) vrednost ukupne aktive na datum bilansa 350.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

U mala pravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji na datum bilansa prelaze granične vrednosti dva kriterijuma iz stava 2. ovog člana, ali ne prelaze granične vrednosti dva od sledećih kriterijuma:

- 1) prosečan broj zaposlenih 50;

2) poslovni prihod 8.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;

3) vrednost ukupne aktive na datum bilansa 4.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

U srednja pravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji na datum bilansa prelaze granične vrednosti dva kriterijuma iz stava 3. ovog člana, ali ne prelaze granične vrednosti dva od sledećih kriterijuma:

1) prosečan broj zaposlenih 250;

2) poslovni prihod 40.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;

3) vrednost ukupne aktive na datum bilansa 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

U velika pravna lica razvrstavaju se pravna lica i preduzetnici koji na datum bilansa prelaze granične vrednosti dva kriterijuma iz stava 4. ovog člana.

Razvrstavanje u skladu sa navedenim kriterijumima vrši pravno lice, odnosno preduzetnik, samostalno na datum bilansa redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja i dobijene podatke koristi za narednu poslovnu godinu.

Za preračunavanje deviznih iznosa iz st. 2-4. ovog člana u dinarsku protivvrednost, primenjuje se zvaničan srednji kurs dinara, koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a koji važi na datum bilansa redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja.

Novoosnovana pravna lica, odnosno preduzetnici razvrstavaju se na osnovu podataka iz finansijskih izveštaja za poslovnu godinu u kojoj su osnovani i broja meseci poslovanja, a utvrđeni podaci koriste se za tekuću poslovnu godinu.

Prosečan broj zaposlenih izračunava se tako što se zbir ukupnog broja zaposlenih na kraju svakog meseca, uključujući i zaposlene u inostranstvu, podeli sa brojem meseci u poslovnoj godini.

Obaveštenje o razvrstavanju, u smislu ovog zakona, pravno lice, odnosno preduzetnik dužno je da, uz finansijske izveštaje dostavi Agenciji za privredne registre (u daljem tekstu: Agencija), koja verifikuje dostavljeno obaveštenje o razvrstavanju.

Ako pravno lice, odnosno preduzetnik odbije da obaveštenje o razvrstavanju uskladi sa zahtevom Agencije, u narednoj poslovnoj godini se koriste podaci o veličini pravnog lica, odnosno preduzetnika utvrđeni od strane Agencije.

Narodna banka Srbije, banke, društva za osiguranje, davaoci finansijskog lizinga, dobrovoljni penzijski fondovi, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti, investicioni fondovi, društva za upravljanje investicionim fondovima, berze i brokersko-dilerska društva, platne institucije i institucije elektronskog novca, kao i faktoring društva u smislu ovog zakona smatraju se velikim pravnim licima.

Izuzeci koji se u ovom zakonu primenjuju na mala pravna lica, shodno se primenjuju i na mikro pravna lica. Da bi se izuzetak koristio neophodno je da bude ispunjen jedan od sledeća dva uslova:

- 1) pravno lice je u najmanje dve uzastopne poslovne godine razvrstano kao malo pravno lice; ili
- 2) pravno lice je novoosnovano u tekućoj poslovnoj godini i u njoj je razvrstano kao malo pravno lice.

Odredbe stava 13. ovog člana shodno se primenjuju i na male grupe iz člana 7. stav 1. ovog zakona.

Razvrstavanje grupa pravnih lica

Član 7

Male grupe pravnih lica su grupe koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podležu konsolidovanju finansijskih izveštaja i koja, na konsolidovanoj osnovi, na datum bilansa matičnog pravnog lica ne prelaze granične vrednosti dva od sledećih kriterijuma:

- 1) prosečan broj zaposlenih 50;
- 2) poslovni prihod 8.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- 3) vrednost ukupne aktive na datum bilansa 4.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Srednje grupe pravnih lica su grupe koje nisu male grupe i koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podležu konsolidovanju finansijskih izveštaja i koja, na konsolidovanoj osnovi, na datum bilansa matičnog pravnog lica ne prelaze granične vrednosti dva od sledećih kriterijuma:

- 1) prosečan broj zaposlenih 250;
- 2) poslovni prihod 40.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- 3) vrednost ukupne aktive na datum bilansa 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Velike grupe pravnih lica su grupe koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podležu konsolidovanju finansijskih izveštaja i koja, na konsolidovanoj osnovi, na datum bilansa matičnog pravnog lica prelaze granične vrednosti dva od tri kriterijuma iz stava 2. ovog člana.

Razvrstavanje grupe u skladu sa navedenim kriterijumima vrši matično pravno lice, samostalno na datum bilansa konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja i dobijene podatke koristi za tekuću poslovnu godinu.

Za preračunavanje deviznih iznosa iz st. 1. i 2. ovog člana u dinarsku protivvrednost, primenjuje se zvaničan srednji kurs dinara, koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a koji važi na datum bilansa konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja.

II ORGANIZACIJA RAČUNOVODSTVA I RAČUNOVODSTVENE ISPRAVE

Organizacija računovodstva

Član 8

Pravna lica, odnosno preduzetnici opštim aktom, u skladu sa ovim zakonom, uređuju organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatno evidentiranje, kao i sprečavanje i pravovremeno otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promena, uređuju interne računovodstvene kontrolne postupke, utvrđuju računovodstvene politike, određuju lica koja su odgovorna za zakonitost i ispravnost nastanka poslovne promene i sastavljanje i kontrolu računovodstvenih isprava o poslovnoj promeni, uređuju kretanje računovodstvenih isprava i utvrđuju rokove za njihovo dostavljanje na dalju obradu i knjiženje u poslovnim knjigama.

Pravno lice, odnosno preduzetnik svojim opštim aktom kojim uređuje organizaciju računovodstva određuje vrste i oblik pomoćnih knjiga koje vodi.

Vođenje poslovnih knjiga organizuje se tako da omogući:

- 1) kontrolu ulaznih podataka;
- 2) kontrolu ispravnosti unetih podataka;
- 3) uvid u promet i stanje računa glavne knjige;
- 4) uvid u hronologiju obavljenog unosa poslovnih promena;
- 5) čuvanje i korišćenje podataka.

Pravno lice i preduzetnik koji vrši obradu podataka na računaru dužan je da koristi računovodstveni softver koji omogućava funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola i onemogućava brisanje proknjiženih poslovnih promena.

Računovodstvene isprave

Član 9*

Knjiženje poslovnih promena i događaja (u daljem tekstu: poslovnih promena) na računima imovine, obaveza, kapitala, prihoda i rashoda vrši se na osnovu verodostojnih računovodstvenih isprava.

Računovodstvena isprava predstavlja pisani dokument ili elektronski zapis o nastaloj poslovnoj promeni, koja obuhvata sve podatke potrebne za knjiženje u poslovnim knjigama tako da se iz računovodstvene isprave nedvosmisleno može saznati osnov, vrsta i sadržaj poslovne promene.

Računovodstvena isprava sastavlja se u potrebnom broju primeraka na mestu i u vreme nastanka poslovne promene.

Računovodstvena isprava koja je sastavljena u jednom primerku može se otpremiti ako su podaci iz te isprave stalno dostupni.

Fotokopija računovodstvene isprave je osnov za knjiženje poslovne promene, pod uslovom da je na njoj navedeno mesto čuvanja originalne isprave i da je potvrđena od strane odgovornog lica koji svojim potpisom ili drugom identifikacionom oznakom potvrđuje njenu verodostojnost.

Računovodstvenom ispravom smatra se i isprava ispostavljena, odnosno primljena telekomunikacionim putem, kao i isprava ispostavljena, odnosno primljena putem servisa za elektronsku razmenu podataka (Electronic data Interchange - EDI).

Pošiljalac je odgovoran da podaci na ulazu u telekomunikacioni sistem budu zasnovani na računovodstvenim ispravama, kao i da čuva originalne računovodstvene isprave.

Kada se računovodstvena isprava prenosi putem servisa za elektronsku razmenu podataka, pružalac usluge elektronske razmene podataka dužan je da obezbedi integritet razmenjenih podataka.

Odgovornost za računovodstvene isprave

Član 10

Lice koje sastavlja računovodstvenu ispravu odgovorno je za istinitost i potpunost podataka u ispravi, za njenu računsku tačnost i da ona verodostojno prikazuje nastalu poslovnu promenu.

Lice iz stava 1. ovog člana svojim potpisom, odnosno drugom identifikacionom oznakom (utvrđenom opštim aktom kojim pravno lice, odnosno preduzetnik uređuje organizaciju računovodstva) potvrđuje računsku tačnost i verodostojnost računovodstvene isprave.

Računovodstvena isprava, sastavljena kao elektronski zapis, sadrži potpis ili drugu identifikacionu oznaku odgovornog lica, odnosno lica ovlašćenog za izdavanje računovodstvene isprave, odnosno elektronski potpis u skladu sa zakonom.

Pravno lice, odnosno preduzetnik je dužno da, pre unosa podataka iz računovodstvene isprave u poslovne knjige, odredi odgovorno lice koje treba da izvrši kontrolu verodostojnosti isprave. Odgovorno lice potpisom, odnosno drugom identifikacionom oznakom (utvrđenom opštim aktom kojim pravno lice, odnosno preduzetnik uređuje organizaciju računovodstva) potvrđuje da je računovodstvena isprava verodostojna (potpuna, istinita, računski tačna i da verodostojno prikazuje poslovnu promenu).

Kontrolu računovodstvenih isprava ne mogu da vrše lica koja su zadužena materijalnim stvarima (vrednostima) na koje se isprave odnose.

Pravno lice, odnosno preduzetnik je dužno da preduzme sve potrebne mere da računovodstvene isprave budu zaštićene od gubitaka, oštećenja i izmena i treba da obezbedi da potrebna tehnička oprema, nosioci podataka i softver budu zaštićeni od zloupotrebe.

Rokovi dostavljanja računovodstvenih isprava i rokovi knjiženja

Član 11

Računovodstvena isprava se nakon njenog sastavljanja kod pravnog lica, odnosno preduzetnika ili njenog prijema od drugih lica, dostavlja na knjiženje najkasnije u roku od pet radnih dana od dana kada je poslovna promena nastala, odnosno u roku od pet radnih dana od datuma prijema (u navedenom roku se mora izvršiti i kontrola verodostojnosti računovodstvene isprave).

Lica koja vode poslovne knjige, posle sprovedene kontrole primljenih računovodstvenih isprava, dužna su da računovodstvene isprave proknjiže u poslovnim knjigama najkasnije u roku od pet radnih dana od dana prijema.

III POSLOVNE KNJIGE I KONTNI OKVIR

Vrste poslovnih knjiga

Član 12

Poslovne knjige predstavljaju jednoobrazne evidencije o stanju i promenama na imovini, obavezama i kapitalu, prihodima i rashodima i vanbilansnoj imovini i vanbilansnim obavezama pravnih lica i preduzetnika.

Poslovne knjige su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik i glavna knjiga vode se po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Dnevnik je poslovna knjiga koja predstavlja hronološku evidenciju nastalih poslovnih promena.

Dnevnik može da se vodi kao jedinstvena poslovna knjiga ili kao više poslovnih knjiga namenjenih za poslovne promene određenih bilansnih ili vanbilansnih stavki.

Glavna knjiga je potpuni skup računa, koji su u ravnoteži, za sistematsko obuhvatanje stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima i rashodima i koja je osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja. Glavna knjiga se sastoji iz dva odvojena dela, i to: bilansne evidencije i vanbilansne evidencije.

Glavna knjiga treba da sadrži račune utvrđene kontnim okvirom, u skladu sa potrebama pravnog lica, odnosno preduzetnika.

Pomoćne knjige su analitičke evidencije i druge pomoćne knjige (dnevnik blagajne i druge pomoćne knjige). Pravna lica, odnosno preduzetnici mogu analitičke evidencije da vode odvojeno za različite vrste sredstava i obaveza: nematerijalnu imovinu, nekretnine, postrojenja i opremu, investicione nekretnine, dugoročne finansijske plasmane, zalihe, potraživanja, obaveze iz poslovanja, obaveze po kreditima i druge stavke koje se odnose na bilansne pozicije.

Pomoćne knjige koje se odnose na imovinu u materijalnom obliku iskazuju se u količinama i novčanim iznosima.

U dnevnik blagajne se unose poslovne promene koje nastaju po osnovu gotovine i drugih vrednosti koje se vode u blagajni pravnog lica i preduzetnika. Dnevnik blagajne zatvara se na kraju svakog radnog dana i dostavlja se na kontrolu i nakon toga na knjiženje istog, a najkasnije narednog radnog dana.

Način vođenja poslovnih knjiga

Član 13

U poslovne knjige podaci se unose na osnovu računovodstvenih isprava.

Poslovne knjige vode se u skladu sa načelom nepromenljivog zapisa o nastaloj poslovnoj promeni.

Poslovne knjige vode se na način koji treba da omogući kontrolu ulaznih podataka, ispravnosti unetih podataka, čuvanje podataka, mogućnost korišćenja podataka, mogućnost uvida u promet i stanja na računima glavne knjige i pomoćnih knjiga, odnosno transakcije, kao i uvid u hronologiju obavljenog unosa poslovnih promena (datum knjiženja).

Poslovne knjige vode se za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, osim u slučaju kada se poslovne knjige vode za poslovnu godinu koja je različita od kalendarske u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, poslovna godina može biti kraća od 12 uzastopnih kalendarskih meseci, u slučaju osnivanja pravnog lica, odnosno preduzetnika, statusne promene, likvidacije, stečaja, početka primene poslovne godine različite od kalendarske i u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Poslovne knjige mogu da se vode u slobodnim listovima, povezane ili prenete na neki od elektronskih ili magnetnih medija, tako da, po potrebi, mogu da se odštampaju ili prikažu na ekranu.

Otvaranje poslovnih knjiga vrši se na početku poslovne godine na osnovu zaključnog bilansa stanja prethodne godine.

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici otvaraju poslovne knjige na osnovu bilansa osnivanja koji se sastavlja na osnovu popisa imovine i obaveza, sa stanjem na dan upisa u registar kod Agencije, odnosno kod drugog nadležnog organa.

Kontni okvir

Član 14

Pravna lica i preduzetnici poslovne promene knjiže na računima propisanim kontnim okvirom i, ako je primenljivo, na računima nastalim raščlanjavanjem računa koji su propisani u kontnom okviru.

Kontni okvir i sadržinu računa u kontnom okviru propisuje:

- 1) ministar nadležan za poslove finansija - za privredna društva, zadruge i preduzetnike;
- 2) ministar nadležan za poslove finansija - za druga pravna lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona;
- 3) Narodna banka Srbije - za Narodnu banku Srbije, banke, društva za osiguranje, davaoce finansijskog lizinga, dobrovoljne penzijske fondove i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima koji uređuju poslovanje ovih finansijskih institucija, nad kojima saglasno zakonu, nadzor vrši Narodna banka Srbije;
- 4) Komisija za hartije od vrednosti - za Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti, investicione fondove i društva za upravljanje investicionim fondovima, kao i za berze i brokersko-dilerska društva.

Lica koja vode poslovne knjige i sastavljaju finansijske izveštaje

Član 15

Pravno lice, odnosno preduzetnik opštim aktom uređuje školsku spremu, radno iskustvo i ostale uslove za lica koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja.

Poveravanje vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izveštaja drugom pravnom licu, odnosno preduzetniku

Član 16

Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja pravno lice, odnosno preduzetnik može poveriti ugovorom u skladu sa zakonom, pravnom licu ili preduzetniku, koji je upisan u Registar pružalaca računovodstvenih usluga.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, povezana pravna lica mogu poveriti vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja svom povezanom pravnom licu.

Odredba st. 1. i 2. ovog člana ne odnosi se na Narodnu banku Srbije, banke, društva za osiguranje, davaoce finansijskog lizinga, dobrovoljne penzijske fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti, berze, brokersko-dilerska društva, faktoring društva, platne institucije i institucije elektronskog novca.

Pravno lice, odnosno preduzetnik koji ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga internim aktom određuje lica koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja za svakog klijenta kome se pružaju usluge vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izveštaja.

Lice koje je pravosnažno osuđeno na kaznu zatvora za krivično delo u Republici Srbiji ili stranoj državi, ne može da obavlja poslove vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izveštaja iz stava 4. ovog člana, u skladu sa ovim zakonom i obavlja druge poslove u oblasti računovodstva, utvrđene ovim zakonom.

Registar pružalaca računovodstvenih usluga

Član 17

Registar pružalaca računovodstvenih usluga (u daljem tekstu: Registar) vodi Agencija.

Vođenje Registra iz stava 1. ovog člana Agencija obavlja kao povereni posao.

Registar iz stava 1. ovog člana vodi se na srpskom jeziku.

Registar iz stava 1. ovog člana redovno se ažurira i objavljuje na internet stranici Agencije.

Registar iz stava 1. ovog člana je javna knjiga.

Način vođenja i sadržinu Registra propisuje ministar nadležan za poslove finansija na predlog Agencije.

Agencija vodi Registar preko registratora imenovanog u skladu sa zakonom koji uređuje poslovanje Agencije.

Agencija najmanje jednom godišnje izveštava Nacionalnu komisiju za računovodstvo o pitanjima koja se tiču vođenja registra iz stava 1. ovog člana.

Obrada podataka u Registru iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Izdavanje dozvole i upis u Registar

Član 18

U Registar može biti upisano pravno lice, odnosno preduzetnik koje ima dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Dozvolu iz stava 1. ovog člana rešenjem izdaje Komora ovlašćenih revizora (u daljem tekstu: Komora) pravnom licu pod uslovom da:

- 1) ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga;
- 2) osnivač, odnosno stvarni vlasnik, kao i član organa upravljanja pravnog lica koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga, nije osuđen pravnosnažnom presudom za krivično delo u smislu zakona kojim se uređuje odgovornost pravnih lica za krivična dela, odnosno ukoliko je osnivač, odnosno vlasnik, kao i član organa upravljanja pravnog lica fizičko lice da nije pravnosnažno osuđeno za krivična dela iz stava 6. tačka 2) ovog člana;
- 3) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje jednog zaposlenog sa profesionalnim zvanjem u oblasti računovodstva ili revizije, koje je stečeno kod profesionalne organizacije članice Međunarodne federacije računovođa.

Pravno lice koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga, osnivač, odnosno stvarni vlasnik, kao i član organa upravljanja tog društva, ne može biti pravno lice, saradnik pravnog lica, niti pravno lice povezano s tim pravnim licem u skladu sa zakonom, koje je osuđeno pravnosnažnom presudom za krivično delo, u smislu zakona kojim se uređuje odgovornost pravnih lica za krivična dela, odnosno fizičko lice koje je pravnosnažno osuđeno za krivična dela iz člana 16. stav 5. ovog zakona.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, na zahtev društva za reviziju, dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se po službenoj dužnosti na osnovu rešenja o izdavanju dozvole za obavljanje revizije koja je izdata u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

U Registar može biti upisan preduzetnik koji ima dozvolu za pružanje računovodstvenih usluga izdatu u skladu sa ovim zakonom.

Dozvolu iz stava 5. ovog člana rešenjem izdaje Komora preduzetniku pod uslovom da:

- 1) ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga;
- 2) nije pravnosnažno osuđivan u smislu člana 16. stav 5. ovog zakona;
- 3) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje jednog zaposlenog sa profesionalnim zvanjem u oblasti računovodstva ili revizije, koje je stečeno kod profesionalne organizacije članice Međunarodne federacije računovođa ili sam preduzetnik ispunjava ovaj kriterijum.

Preduzetnik koji ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga, kao ni saradnik preduzetnika, ne može biti lice koje je pravnosnažno osuđeno za krivična dela iz člana 16. stav 5. ovog zakona.

Pod saradnikom iz st. 3. i 7. ovog člana smatra se:

- 1) svako fizičko lice koje je na rukovodećem položaju kod pravnog lica u kojem je osnivač, vlasnik ili odgovorno lice pravnog lica koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga ili preduzetnik iz stava 6. ovog člana na rukovodećem položaju ili je stvarni vlasnik tog pravnog lica;
- 2) svako fizičko lice koje je stvarni vlasnik pravnog lica u kojem je osnivač, vlasnik ili odgovorno lice pravnog lica koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga ili preduzetnik iz stava 7. ovog člana na rukovodećem položaju;
- 3) svako fizičko lice koje sa osnivačem, vlasnikom i odgovornim licem pravnog lica koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga ili sa preduzetnikom iz stava 7. ovog člana ima stvarno vlasništvo nad istim pravnim licem.

Fizičko lice ne može biti osnivač, odnosno stvarni vlasnik ili član organa upravljanja pravnog lica koje ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga, odnosno ne može biti preduzetnik koji ima registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga i ako je teže povredilo ili ponovilo povredu propisa kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma u periodu trajanja izrečene zaštitne mere zabrane vršenja

određenih delatnosti koje predstavljaju pretežnu delatnost privrednog subjekta za pružanje računovodstvenih usluga ili trajanja zaštitne mere zabrane odgovornom licu da vrši određene poslove koji predstavljaju pretežnu delatnost privrednog subjekta za pružanje računovodstvenih usluga, odnosno u periodu trajanja izrečene zaštitne mere zabrane odgovornom licu da vrši određene dužnosti, kod pravnog lica čija je pretežna delatnost pružanje računovodstvenih usluga.

Član organa upravljanja iz stava 2. tačka 2), stava 3. i stava 9. ovog člana označava direktora, odnosno izvršnog direktora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Pravno lice koje podnosi zahtev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana dužno je da dokaže identitet stvarnog vlasnika tog pravnog lica, na način i u smislu zakona kojim se uređuje centralna evidencija stvarnih vlasnika.

Zahtev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana podnosi se Komori.

Rešenja iz st. 2. i 6. ovog člana su konačna. Protiv rešenja može se pokrenuti upravni spor.

U postupku odlučivanja primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Komora je dužna da po službenoj dužnosti, bez odlaganja dostavi Agenciji primerak rešenja o izdavanju dozvole, radi upisa u Registar.

Formu i sadržinu zahteva za izdavanje dozvole iz stava 12. ovog člana, kao i naknadu za izdavanje dozvole propisuje Komora, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, koje pre davanja saglasnosti pribavlja mišljenje Nacionalne komisije za računovodstvo.

Komora najmanje dva puta godišnje izveštava Nacionalnu komisiju za računovodstvo i Ministarstvo finansija o pitanjima koja se odnose na izdavanje i oduzimanje dozvola za pružanje računovodstvenih usluga.

Pravna lica, odnosno preduzetnici koji imaju registrovanu pretežnu delatnost pružanja računovodstvenih usluga dužni su da obaveštavaju Agenciju o promenama svih činjenica i okolnosti na osnovu kojih su upisani u Registar, u roku od osam dana od dana nastanka promena.

Ako se iz opravdanih razloga ne može pribaviti dokaz o neosuđivanosti iz st. 3. i 7. ovog člana, lice iz st. 1. i 8. ovog člana može dostaviti i izjavu datu pod materijalnom i krivičnom odgovornošću da nije osuđivano. Komora može u bilo kom trenutku zatražiti od lica iz st. 1. i 8. ovog člana da dostave dokaze o neosuđivanosti ili neposredno od nadležnog organa zatraži te dokaze.

Komora radi provere ispunjenosti propisanih uslova za davanje dozvole za pružanje računovodstvenih usluga može da u svakom trenutku pribavi podatke o osuđivanosti, odnosno neosuđivanosti lica iz st. 3. i 7. ovog člana u vezi s kojima se proverava ispunjenost tih uslova i njihovih saradnika iz kaznene evidencije koja se vodi u skladu sa zakonom.

Oduzimanje dozvole i brisanje iz registra

Član 19

Pravnom licu, odnosno preduzetniku rešenjem se oduzima dozvola za pružanje računovodstvenih usluga, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove za izdavanje dozvole iz člana 18. ovog zakona;
- 2) je dozvola iz člana 18. ovog zakona izdata na osnovu neistinitih podataka;
- 3) donese odluku o prestanku obavljanja ove delatnosti ili prestane da postoji kao pravno lice, odnosno preduzetnik u skladu sa zakonom;
- 4) postupa suprotno propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma - na obrazloženi predlog organa nadležnog za sprovođenje propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma.

Rešenje iz stava 1. ovog člana donosi Komora.

Rešenje iz stava 1. ovog člana je konačno. Protiv rešenja može se pokrenuti upravni spor.

U postupku odlučivanja primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Komora je dužna da po službenoj dužnosti, bez odlaganja dostavi Agenciji primerak rešenja o oduzimanju dozvole iz stava 2. ovog člana, radi brisanja iz Registra.

IV POPIS IMOVINE, OBAVEZA, VANBILANSNE IMOVINE I VANBILANSNIH OBAVEZA

Obaveza vršenja popisa

Član 20

Pravno lice, odnosno preduzetnik dužan je da na početku poslovanja izvrši popis imovine, obaveza i vanbilansne imovine i vanbilansnih obaveza, sa naznakom pojedinačnih vrednosti u količinama i novčanom iznosu.

Pravno lice, odnosno preduzetnik vrši popis imovine i obaveza i usklađuje stanje po knjigama sa stanjem po popisu na datum bilansa.

Usklađivanje prometa i stanja glavne knjige sa dnevnikom i pomoćnih knjiga sa glavnom knjigom vrši se pre popisa imovine i obaveza i pre sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja.

Pravno lice, odnosno preduzetnik može predvideti opštim aktom i duže periode za vršenje popisa knjiga, filmova, arhivske građe i slično, s tim što ti periodi ne mogu biti duži od pet godina.

Način i rokove vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem propisuje ministar nadležan za poslove finansija.

Dodatna obaveza vršenja popisa

Član 21

Pored popisa imovine i obaveza iz člana 20. ovog zakona, pravno lice, odnosno preduzetnik vrši popis i usklađivanje stanja i prilikom primopredaje dužnosti računopolagača, promene prodajnih cena proizvoda i robe u maloprodajnom objektu, statusne promene, otvaranja, odnosno zaključenja postupka stečaja i likvidacije pravnog lica, odnosno preduzetnika, kao i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Član 22

Pravna lica i preduzetnici dužni su da pre sastavljanja finansijskih izveštaja usaglaise međusobna potraživanja i obaveze, što se dokazuje odgovarajućom ispravom.

Poverilac je dužan da, pre sastavljanja finansijskih izveštaja, dostavi dužniku spisak neplaćenih obaveza.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da odgovore na zahtev ovlašćenog revizora za nezavisnu potvrdu stanja potraživanja i obaveza.

Sva pravna lica i preduzetnici koji sastavljaju Napomene uz finansijske izveštaje dužni su da u tom izveštaju u vezi sa neusaglašenim potraživanjima i obavezama obelodane:

- 1) broj i ukupan iznos neusaglašenih potraživanja i njihov odnos prema broju i ukupnom iznosu potraživanja; i
- 2) broj i ukupan iznos neusaglašenih obaveza i njihov odnos prema broju i ukupnom iznosu obaveza.

V PRAVILA VREDNOVANJA

Opšta računovodstvena načela

Član 23

Pozicije, koje se prikazuju u redovnim i konsolidovanim godišnjim finansijskim izveštajima pravnih lica i preduzetnika, treba da budu vrednovane u skladu sa opštim računovodstvenim načelima:

- 1) pretpostavke da pravno lice, odnosno preduzetnik posluje kontinuirano;
- 2) računovodstvene politike i osnove za vrednovanja primenjuju se dosledno iz godine u godinu;

3) priznavanje i vrednovanje vrši se uz primenu principa opreznosti, a posebno:

(1) može se priznati samo dobit koja se ostvari do datuma bilansa;

(2) u Bilansu stanja prikazuju se obaveze nastale u toku tekuće ili prethodnih poslovnih godina, čak i ukoliko takve obaveze postanu evidentne samo između datuma Bilansa stanja i datuma odobrenja za obelodanjivanje finansijskih izveštaja;

(3) u obzir se uzimaju sva obezvređenja, bez obzira da li je rezultat poslovne godine dobitak ili gubitak;

4) u obzir se uzimaju svi prihodi i rashodi koji se odnose na poslovnu godinu bez obzira na datum njihove naplate, odnosno isplate;

5) komponente imovine i obaveza vrednuju se posebno;

6) zabranjeno je prebijanje između stavki aktive i pasive ili između stavki prihoda i rashoda;

7) bilans otvaranja za svaku poslovnu godinu mora da bude jednak bilansu zatvaranja za prethodnu poslovnu godinu;

8) stavke Bilansa uspeha i Bilansa stanja obračunavaju se i prezentuju uzimajući u obzir suštinu predmetne transakcije ili predmetnog posla;

9) iznosi priznati u Bilansu stanja i Bilansu uspeha izračunavaju se na obračunskoj osnovi korišćenjem načela uzročnosti prihoda i rashoda.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, odstupanja od opštih računovodstvenih načela dozvoljena su samo u slučajevima primene pojedinih MSFI, odnosno MSFI za MSP i takva odstupanja, kao i razlozi zbog kojih nastaju, moraju da se obelodane u Napomenama uz finansijske izveštaje, uključujući i ocenu njihovih efekata na imovinu, obaveze, finansijsku poziciju i dobitak ili gubitak pravnog lica, odnosno preduzetnika.

Ako primena odredaba ovog zakona, podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona, kao i MSFI i MSFI za MSP ne bi bila dovoljna za dobijanje istinitog i objektivnog prikaza imovine i obaveza, prihoda, rashoda i rezultata pravnog lica, odnosno preduzetnika, pravno lice, odnosno preduzetnik u Napomenama uz finansijske izveštaje prikazuje dodatne informacije potrebne za usklađivanje s tim zahtevom.

Primena MSFI

Član 24

Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima velika pravna lica, pravna lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja (matična pravna lica), javna društva, odnosno društva koja se pripremaju da postanu javna, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, nezavisno od veličine, primenjuju MSFI.

Primena MSFI za MSP

Član 25

Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima, mala i srednja pravna lica primenjuju MSFI za MSP.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, mala i srednja pravna lica mogu da odluče da za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima primenjuju MSFI.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, mala i srednja pravna lica dužna su da primenjuju MSFI u kontinuitetu, odnosno najmanje pet godina od početka primene MSFI, osim u slučajevima otvaranja postupka stečaja ili likvidacije.

Mikro i druga pravna lica

Član 26

Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima, mikro pravna lica i druga pravna lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona, nezavisno od veličine, primenjuju podzakonski akt koji donosi ministar nadležan za poslove finansija, a koji se zasniva na opštim računovodstvenim načelima.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, mikro pravna lica i druga pravna lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona, nezavisno od veličine, mogu da odluče da za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima primenjuju MSFI ili MSFI za MSP.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, mikro pravna lica i druga pravna lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona, nezavisno od veličine, dužna su da primenjuju MSFI, odnosno MSFI za MSP u kontinuitetu, odnosno najmanje pet godina od početka primene MSFI, odnosno MSFI za MSP, osim u slučajevima otvaranja postupka stečaja ili likvidacije.

VI ZATVARANJE POSLOVNIH KNJIGA I ČUVANJE RAČUNOVODSTVENIH ISPRAVA, POSLOVNIH KNJIGA I FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Zatvaranje poslovnih knjiga

Član 27

Poslovne knjige se zatvaraju posle knjiženja svih poslovnih promena i obračuna na kraju poslovne godine, kao i u slučajevima statusnih promena, prestanka poslovanja i u drugim slučajevima u kojima je neophodno zatvoriti poslovne knjige. Nakon zatvaranja poslovnih knjiga ne može se sprovesti knjiženje u njima.

Računi u pomoćnim knjigama koji se koriste duže od jedne godine zatvaraju se po prestanku njihovog korišćenja.

Poslovne knjige se zatvaraju najkasnije do roka za dostavljanje finansijskih izveštaja.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, Narodna banka Srbije može propisati rokove za zatvaranje poslovnih knjiga za finansijske institucije nad kojima, saglasno zakonu, vrši nadzor.

Čuvanje računovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih izveštaja

Član 28

Pravna lica i preduzetnici dužni su da uredno čuvaju računovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijske izveštaje i da opštim aktom odrede odgovorna lica i poslovne prostorije za njihovo čuvanje, kao i način čuvanja.

Finansijski izveštaji, izveštaji o izvršenoj reviziji i Statistički izveštaj čuvaju se 20 godina.

Godišnji izveštaj o poslovanju čuva se 20 godina od poslednjeg dana poslovne godine za koju je sastavljen.

Dnevnik i glavna knjiga čuvaju se deset godina.

Pomoćne knjige čuvaju se pet godina, od dana njihovog zaključivanja.

Trajno se čuvaju isplatne liste ili analitičke evidencije zarada.

Pet godina se čuvaju isprave na osnovu kojih se unose podaci u poslovne knjige.

Pet godina se čuvaju isprave platnog prometa u ovlašćenim finansijskim institucijama platnog prometa.

Rokovi čuvanja računovodstvenih isprava i poslovnih knjiga računaju se od poslednjeg dana poslovne godine na koju se odnose.

Računovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijski izveštaji čuvaju se u originalu ili korišćenjem drugih sredstava arhiviranja, utvrđenih zakonom.

Računovodstvene isprave mogu se čuvati na elektronskim medijima, kao originalna elektronska dokumenta ili digitalne kopije, ako je nadležnom organu omogućen pristup tako sačuvanim podacima i ako je obezbeđeno:

- 1) da se podacima sadržanim u elektronskom dokumentu ili zapisu može pristupiti i da su pogodni za dalju obradu;
- 2) da su podaci sačuvani u obliku u kome su napravljeni, poslati i primljeni;
- 3) da se iz sačuvane elektronske poruke može utvrditi pošiljalac, primalac, vreme i mesto slanja i prijema;

4) da se primenjuju tehnologije i postupci kojima se u dovoljnoj meri obezbeđuje zaštita od izmena ili brisanje podataka ili drugo pouzdano sredstvo kojim se garantuje nepromenljivost podataka ili poruka, kao i rezervna baza podataka na drugoj lokaciji.

Računovodstvene isprave, poslovne knjige i finansijski izveštaji čuvaju se u poslovnim prostorijama pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno kod pravnih lica ili preduzetnika kojima je povereno vođenje poslovnih knjiga.

Ako se poslovne knjige vode na računaru, uporedo sa memorisanim podacima, pravno lice, odnosno preduzetnik mora da obezbedi i memorisanje aplikativnog softvera kako bi podaci bili dostupni kontroli. U slučaju kada pravno lice, odnosno preduzetnik ne može iz tehničkih razloga da obezbedi funkcionalnost memorisanog aplikativnog softvera korišćenog za unos, obradu i čuvanje računovodstvenih podataka, dužan je da dokument sa podacima čuva u *clear text* formatu.

Pored dokumenta iz stava 13. ovog člana, pravno lice, odnosno preduzetnik dužno je da obezbedi opis samih polja, kao i definisanje oznaka koje razdvajaju jedan podatak od drugog (delimiter podataka).

Pri otvaranju postupka likvidacije ili stečaja, računovodstvene isprave i poslovne knjige zapisnički se predaju likvidacionom, odnosno stečajnom upravniku.

VII FINANSIJSKI IZVEŠTAJI, GODIŠNJI IZVEŠTAJI O POSLOVANJU, NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE I IZVEŠTAJI O PLAĆANJIMA AUTORITETIMA VLASTI

Redovan godišnji finansijski izveštaj

Član 29

Pravna lica, odnosno preduzetnici dužni su da sastavljaju redovne godišnje finansijske izveštaje za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, zavisno pravno lice sa sedištem u Republici Srbiji čije matično pravno lice sa sedištem u inostranstvu ima poslovnu godinu različitu od kalendarske godine, može, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove finansija, odnosno Komisije za hartije od vrednosti za pravna lica iz njene nadležnosti, da sastavlja i objavljuje redovan godišnji finansijski izveštaj sa stanjem na poslednji dan poslovne godine koja je različita od kalendarske. Zavisno pravno lice je u obavezi da primenjuje poslovnu godinu različitu od kalendarske u kontinuitetu, a najmanje pet godina od početka primene poslovne godine koja je različita od kalendarske.

U postupku odlučivanja ministra nadležnog za poslove finansija, odnosno Komisije za hartije od vrednosti iz stava 2. ovog člana primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Izuzetak predviđen stavom 2. ovog člana ne mogu koristiti banke, društva za osiguranje, davaoci finansijskog lizinga, dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim

penzijskim fondovima, platne institucije i institucije elektronskog novca nad kojima, saglasno zakonu, nadzor vrši Narodna banka Srbije.

Redovan godišnji finansijski izveštaj velikih pravnih lica, srednjih pravnih lica, pravnih lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja (matična pravna lica), javnih društava, odnosno društava koja se pripremaju da postanu javna, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, nezavisno od veličine obuhvata:

- 1) Bilans stanja,
- 2) Bilans uspeha,
- 3) Izveštaj o ostalom rezultatu,
- 4) Izveštaj o promenama na kapitalu,
- 5) Izveštaj o tokovima gotovine i
- 6) Napomene uz finansijske izveštaje.

Redovan godišnji finansijski izveštaj pravnih lica i preduzetnika, osim pravnih lica iz st. 5. i 7. ovog člana, obuhvata:

- 1) Bilans stanja,
- 2) Bilans uspeha i
- 3) Napomene uz finansijske izveštaje.

Redovan godišnji finansijski izveštaj preduzetnika i drugih pravnih lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona razvrstanih kao mikro pravno lice obuhvata:

- 1) Bilans stanja i
- 2) Bilans uspeha.

Pravna lica čije je poslovanje uređeno drugim propisima na osnovu kojih je organ, odnosno organizacija nadležna za obavljanje nadzora nad njihovim poslovanjem propisala sadržaj i strukturu godišnjih finansijskih izveštaja, dužna su da sastavljaju godišnje finansijske izveštaje saglasno ovom zakonu i tim propisima.

Pravno lice je dužno da sastavi vanredne finansijske izveštaje u slučajevima predviđenim ovim zakonom. Vanredni finansijski izveštaj obuhvata:

- 1) Bilans stanja i
- 2) Bilans uspeha.

Nadležnost za propisivanje sadržine i forme obrazaca finansijskih izveštaja i Statističkog izveštaja

Član 30

Ministar nadležan za poslove finansija propisuje sadržinu i formu obrazaca finansijskih izveštaja iz čl. 29. i 31. ovog zakona i Statističkog izveštaja iz člana 44. stav 3. ovog zakona za privredna društva, zadruge i preduzetnike.

Ministar nadležan za poslove finansija propisuje sadržinu i formu obrazaca finansijskih izveštaja iz čl. 29. i 31. ovog zakona i Statističkog izveštaja iz člana 44. stav 3. ovog zakona za druga pravna lica iz člana 2. tačka 2) ovog zakona.

Narodna banka Srbije propisuje sadržaj i formu obrazaca finansijskih izveštaja iz čl. 29. i 31. ovog zakona i Statističkog izveštaja iz člana 44. stav 3. ovog zakona za Narodnu banku Srbije, banke, društva za osiguranje, davaoce finansijskog lizinga, dobrovoljne penzijske fondove i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima koji uređuju poslovanje ovih finansijskih institucija nad kojima, saglasno zakonu nadzor vrši Narodna banka Srbije.

Komisija za hartije od vrednosti propisuje sadržaj i formu obrazaca finansijskih izveštaja iz čl. 29. i 31. ovog zakona i Statističkog izveštaja iz člana 44. stav 3. ovog zakona za investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti i berze i brokersko-dilerska društva.

Konsolidovani godišnji finansijski izveštaj

Član 31

Konsolidovani godišnji finansijski izveštaj sastavlja, dostavlja i obelodanjuje pravno lice koje je u ekonomskoj celini matično pravno lice.

Matično pravno lice ima kontrolu nad zavisnim pravnim licem kada nad njim ima:

- 1) moć;
- 2) izloženo je, ili ima prava na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u tom zavisnom pravnom licu;
- 3) ima sposobnost da koristeći svoju moć utiče na te prinose, kako bi na taj način uticalo na iznos prinosa koji mu pripada.

Moć matičnog pravnog lica u odnosu na zavisno pravno lice postoji kada ono:

- 1) ima većinu akcija ili glasačkih prava članova u tom zavisnom pravnom licu;
- 2) ima pravo da imenuje ili razreši većinu članova administrativnog, upravljačkog ili nadzornog organa zavisnog pravnog lica, a istovremeno je akcionar ili član tog pravnog lica;

3) ima pravo da vrši preovlađujući uticaj na zavisno pravno lice čiji je akcionar ili član, u skladu sa ugovorom sklopljenim sa tim pravnim licem ili u skladu sa odredbama osnivačkog akta ili statuta tog pravnog lica; ili

4) kao akcionar ili član pravnog lica u skladu sa sporazumom sa drugim akcionarima ili članovima tog pravnog lica (zavisnog pravnog lica), samostalno kontroliše većinu akcionara ili glasačkih prava članova u zavisnom pravnom licu.

Za potrebe stava 3. tač. 1) i 4) ovog člana ukupan broj akcionara ili glasačkih prava članova u zavisnom pravnom licu umanjuje se za glasačka prava vezana za akcije koje drži samo zavisno pravno lice, zavisno pravno lice tog zavisnog pravnog lica ili lice koje deluje u svoje ime ali za račun tih pravnih lica.

Za utvrđivanje glasačkih prava i prava imenovanja i opoziva većine članova organa upravljanja u bilo kom zavisnom pravnom licu koje poseduje matično pravno lice uzimaju se u obzir navedena prava koja direktno poseduje to matično pravno lice, ali i prava koja indirektno preko svojih drugih pravnih lica ili drugih povezanih lica poseduje matično pravno lice. Navedena prava se umanjuju za prava:

1) u vezi sa akcijama, odnosno udelima koji se drže u korist lica koje nije ni matično, ni zavisno pravno lice tog matičnog pravnog lica; ili

2) u vezi sa akcijama, odnosno udelima:

(1) koje služe kao jemstvo, pod uslovom da se ta prava koriste u skladu sa primljenim uputstvima u vezi sa tim jemstvom; ili

(2) koje su u vezi sa odobravanjem kredita kao dela uobičajenih poslovnih aktivnosti, pod uslovom da se glasačka prava izvršavaju u interesu lica koje pruža jemstvo.

Na uključivanje zavisnog pravnog lica u konsolidovani godišnji finansijski izveštaj nema uticaja činjenica gde se nalazi sedište tog zavisnog pravnog lica (u zemlji ili u inostranstvu).

Konsolidovani godišnji finansijski izveštaj sastavlja se pod istim datumom kao i redovni godišnji finansijski izveštaj matičnog pravnog lica.

Konsolidovani godišnji finansijski izveštaj obuhvata:

1) Konsolidovani Bilans stanja;

2) Konsolidovani Bilans uspeha;

3) Konsolidovani Izveštaj o ostalom rezultatu;

4) Konsolidovani Izveštaj o promenama na kapitalu;

5) Konsolidovani Izveštaj o tokovima gotovine;

6) Konsolidovane Napomene uz finansijske izveštaje.

Matično pravno lice u konsolidovani godišnji finansijski izveštaj uključuje finansijske izveštaje svojih zavisnih pravnih lica.

Na priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u konsolidovanom godišnjem finansijskom izveštaju shodno se primenjuju odredbe o finansijskim izveštajima iz člana 24. ovog zakona.

Ako se sastav grupe pravnih lica obuhvaćenih konsolidovanjem promenio tokom poslovne godine, konsolidovani godišnji finansijski izveštaj treba da sadrži informacije koje omogućavaju poređenje uzastopnih konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja grupe.

Obaveza iz stava 11. ovog člana ispunjava se izradom usklađenog uporednog Bilansa stanja i usklađenog uporednog Bilansa uspeha i njihovim prezentovanjem u Konsolidovanim Napomenama uz finansijske izveštaje.

Izuzeci od konsolidovanja

Član 32

Od obaveze sastavljanja, dostavljanja i obelodanjivanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja izuzimaju se male grupe, osim ako je najmanje jedan član grupe društvo od javnog interesa.

Od obaveze sastavljanja, dostavljanja i obelodanjivanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja izuzima se i matično pravno lice koje je istovremeno zavisno pravno lice svom matičnom pravnom licu (u daljem tekstu: posedovano matično pravno lice), uključujući i društvo od javnog interesa, osim ako je u pitanju društvo čije su hartije od vrednosti uključenje u trgovanje u smislu propisa kojim se reguliše tržište kapitala ili bilo koje države članice.

Da bi posedovano matično pravno lice bilo izuzeto od obaveze sastavljanja, dostavljanja i obelodanjivanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja potrebno je da njegovo matično pravno lice primenjuje ovaj zakon ili pravo države članice i da:

- 1) matično pravno lice posedovanog matičnog pravnog lica drži sve udele ili akcije u posedovanom matičnom pravnom licu. Udeli ili akcije u posedovanom matičnom pravnom licu koje drže samo posedovano matično pravno lice, članovi njegovih organa upravljanja u skladu sa zakonom ili obavezom u osnivačkom aktu ili statutu tog pravnog lica, u tu svrhu se ne uzimaju u obzir; ili
- 2) matično pravno lice izuzetog posedovanog matičnog pravnog lica drži 90 procenata ili više udela ili akcija u izuzetom posedovanom matičnom pravnom licu, a ostali akcionari ili članovi izuzetog posedovanog matičnog pravnog lica su se u pisanoj formi saglasili da to posedovano matično pravno lice ne sastavlja konsolidovani godišnji finansijski izveštaj.

Izuzeci iz stava 3. ovog člana se mogu primeniti kada su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) godišnji finansijski izveštaji izuzetog posedovanog matičnog pravnog lica i finansijski izveštaji svih njegovih zavisnih pravnih lica koja bi ono inače uključilo u svoj konsolidovani godišnji

finansijski izveštaj konsoliduju se u finansijskom izveštaju veće grupe pravnih lica na čije se matično pravno lice primenjuje ovaj zakon;

2) godišnji finansijski izveštaji izuzetog posedovanog matičnog pravnog lica i finansijski izveštaji svih njegovih zavisnih pravnih lica koja bi ono inače uključilo u svoj konsolidovani godišnji finansijski izveštaj konsoliduju se u finansijskom izveštaju veće grupe pravnih lica na čije se matično pravno lice primenjuje pravo države članice;

3) konsolidovani godišnji finansijski izveštaj iz tač. 1) ili 2) ovog stava i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju veće grupe pravnih lica sastavlja matično pravno lice te grupe, u skladu sa ovim zakonom;

4) konsolidovani godišnji finansijski izveštaj iz tač. 1) ili 2) ovog stava i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju veće grupe pravnih lica sastavlja matično pravno lice te grupe, u skladu sa MSFI;

5) izuzeto posedovano matično pravno lice objavljuje sledeća dokumenta na način propisan za dostavljanje dokumentacije uz finansijske izveštaje u skladu sa članom 45. ovog zakona:

(1) konsolidovani godišnji finansijski izveštaj i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju iz tačke 3) ovog stava; ili

(2) konsolidovani godišnji finansijski izveštaj i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju iz tačke 4) ovog stava; i

(3) revizorski izveštaj;

6) izuzeto posedovano matično pravno lice u Napomenama uz finansijske izveštaje u okviru svog redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja obelodanilo je:

1) naziv i sedište matičnog pravnog lica koje sastavlja konsolidovani godišnji finansijski izveštaj iz tačke 3), odnosno tačke 4) ovog stava i

(2) izuzeće od obaveze sastavljanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja i konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju, sa obrazloženjem razloga za to izuzeće.

U slučaju kada izuzeto posedovano matično pravno lice objavljuje konsolidovani godišnji finansijski izveštaj i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju iz stava 4. tačka 4) ovog člana, dužno je da navedene izveštaje objavi prevedene na srpski jezik.

Matično pravno lice nije dužno da u konsolidovani godišnji finansijski izveštaj uključi zavisno pravno lice, uključujući i društvo od javnog interesa, ukoliko je ispunjen najmanje jedan od sledećih uslova:

1) u slučaju kada informacije potrebne za sastavljanje konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja u skladu sa ovim zakonom nisu dostupne bez preteranih troškova ili preteranog kašnjenja;

2) akcije, odnosno udeli, tog zavisnog pravnog lica drže se isključivo sa ciljem njihove naknadne prodaje - matično pravno lice može da dokaže da aktivno radi na prodaji tih akcija, odnosno udela; ili

3) postoje značajna dugoročna ograničenja koja bitno ometaju:

(1) matično pravno lice u ostvarenju svojih prava nad imovinom ili upravljanjem tim zavisnim pravnim licem; ili

(2) sprovođenje jedinstvenog upravljanja tim zavisnim pravnim licem.

Od obaveze sastavljanja, dostavljanja i obelodanjivanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja izuzima se matično pravno lice, uključujući i društvo od javnog interesa, ako:

1) ono ima samo zavisna pravna lica koja su, bilo pojedinačno ili u konsolidovanom zbiru, sa stanovišta izrade konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja materijalno beznačajna; ili

2) se sva njegova zavisna pravna lica mogu izuzeti od konsolidovanja na osnovu stava 6. ovog člana.

Revizija finansijskih izveštaja

Član 33

Revizija redovnih godišnjih i konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja obavlja se u skladu sa propisima kojima se uređuje revizija.

Društvo za reviziju takođe:

1) daje mišljenje o tome:

(1) da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa redovnim godišnjim finansijskim izveštajem za istu poslovnu godinu; i

(2) da li je godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama;

2) sastavlja izjavu, u smislu da li je na osnovu poznavanja i razumevanja pravnog lica i njegovog okruženja stečenog tokom revizije, utvrdilo materijalno značajne pogrešne navode u godišnjem izveštaju o poslovanju i ističe prirodu tih navoda.

Odredbe stava 2. ovog člana shodno se primenjuju na konsolidovane godišnje finansijske izveštaje i na konsolidovane godišnje izveštaje o poslovanju.

Godišnji izveštaj o poslovanju

Član 34

Pravno lice je dužno da sastavi godišnji izveštaj o poslovanju, koji uključuje objektivan pregled razvoja i rezultata njegovog poslovanja i položaja, zajedno sa opisom osnovnih rizika i neizvesnosti kojima je izloženo.

Godišnji izveštaj o poslovanju treba da pruži sveobuhvatnu analizu razvoja i rezultata poslovanja pravnog lica i njegovog položaja, u skladu s obimom i složenošću poslovanja.

Analiza razvoja i rezultata poslovanja pravnog lica i njegovog položaja iz stava 2. ovog člana treba da uključi finansijske i, prema potrebi, ključne nefinansijske pokazatelje uspešnosti koji su bitni za određenu delatnost, uključujući informacije koje se odnose na pitanja životne sredine i kadrovska pitanja. U okviru analize, godišnji izveštaj o poslovanju uključuje upućivanje na iznose iskazane u redovnom godišnjem finansijskom izveštaju i dodatna objašnjenja tih iznosa.

Godišnji izveštaj o poslovanju sadrži:

- 1) kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture pravnog lica;
- 2) verodostojan prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje relevantne za određenu vrstu poslovne aktivnosti, kao i informacije o kadrovskim pitanjima;
- 3) informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
- 4) sve značajne događaje po završetku poslovne godine;
- 5) planirani budući razvoj;
- 6) aktivnosti istraživanja i razvoja;
- 7) informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udela;
- 8) postojanje ogranaka;
- 9) koje finansijske instrumente koristi ako je to značajno za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja;
- 10) ciljeve i politike vezane za upravljanje finansijskim rizicima, zajedno sa politikom zaštite svake značajnije vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita;
- 11) izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategiju za upravljanje ovim rizicima i ocenu njihove efektivnosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, mikro i mala pravna lica, osim ako su u pitanju društva od javnog interesa, nisu dužna da sastavljaju godišnji izveštaj o poslovanju, s tim što su informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udela dužna da navedu u Napomenama uz finansijske izveštaje.

Izveštaj o korporativnom upravljanju

Član 35

Izveštaj o korporativnom upravljanju je sastavni deo godišnjeg izveštaja o poslovanju javnih društava, odnosno društava koja se pripremaju da postanu javna u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Izveštaj o korporativnom upravljanju sadrži najmanje sledeće informacije:

1) upućivanje na:

- (1) pravila korporativnog upravljanja kojima pravno lice podleže;
- (2) pravila o korporativnom upravljanju koja je pravno lice dobrovoljno odlučilo da primenjuje;
- (3) sve relevantne informacije o praksi korporativnog upravljanja koja prevazilazi zahteve nacionalnog prava;

2) opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika pravnog lica u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja;

3) informacije o ponudama za preuzimanje kada je privredno društvo obveznik primene propisa kojima se uređuje preuzimanje privrednih društava:

- (1) direktnom ili indirektnom učestvovanju u stečenom kapitalu (uključujući indirektno učešće u tom kapitalu putem piramidalnih struktura i uzajamnih učešća);
- (2) imaocima bilo kojih hartija od vrednosti sa posebnim kontrolnim pravima i opisom tih prava;
- (3) svim ograničenjima glasačkih prava, kao što su ograničenja glasačkih prava imaoca određenog procenta ili broja glasova, rokovi za izvršenje glasačkih prava i razlozi zbog kojih su, uz saradnju pravnih lica, finansijska prava koja proizlaze iz hartija od vrednosti odvojena od držanja tih hartija;
- (4) pravilima koja su merodavna za imenovanje i opoziv članova uprave pravnog lica i izmenu statuta ili osnivačkog akta;
- (5) ovlašćenja članova uprave pravnog lica, a posebno ovlašćenja u oblasti izdavanja ili otkupa hartija od vrednosti;

4) sastav i rad organa upravljanja i njihovih odbora;

5) opis politike raznolikosti koja se primenjuje u vezi sa organima upravljanja pravnog lica s obzirom na aspekte kao što su, na primer, životna dob, pol ili obrazovanje i struka, kao i navođenje ciljeva politike raznolikosti, načina na koji se ona sprovodi i rezultate u izveštajnom periodu. Ako se takva politika ne sprovodi, izveštaj mora da sadrži obrazloženje nesprovođenja (informacije zahtevane ovom tačkom ne zahtevaju se od malih i srednjih pravnih lica).

Društvo za reviziju izražava mišljenje u skladu sa članom 33. ovog zakona u vezi sa informacijama prikazanim u skladu sa stavom 2. tač. 2) i 3) ovog člana i proverava da li su dostavljene informacije iz stava 2. tač. 1), 4) i 5) ovog člana.

Kod upućivanja na pravila o korporativnom upravljanju iz stava 2. tačka 1) podtač. (1) ili (2) ovog člana, pravno lice navodi mesto gde su ta pravila javno dostupna. Kod upućivanja na informacije iz stava 2. tačka 1) podtačke (3) ovog člana, pravno lice treba da obezbedi da praksa korporativnog upravljanja bude javno dostupna.

Izveštaj o korporativnom upravljanju iz stava 1. ovog člana dostavljaju društva od javnog interesa koja su akcionarska društva i društva sa ograničenom odgovornošću u smislu zakona kojim se regulišu privredna društva.

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju

Član 36

Obavezu sastavljanja konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju ima matično pravno lice koje saglasno članu 31. ovog zakona ima obavezu da sastavi konsolidovani godišnji finansijski izveštaj.

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju sadrži informacije zahtevane članom 34. i kada je primenjivo čl. 35, 38. i 40. ovog zakona.

Obveznik sastavljanja konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju dužan je da prilagodi informacije zahtevane odredbama čl. 34. i 35. ovog zakona:

1) pri izveštavanju o detaljima stečenih sopstvenih akcija u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju navodi broj i nominalnu vrednost ili, ako ne postoji nominalna vrednost, knjigovodstvenu vrednost svih akcija matičnog pravnog lica koje drže to matično pravno lice, zavisna pravna lica tog matičnog pravnog lica ili lica koja deluju u svoje ime a za račun tih pravnih lica;

2) u izveštaju o korporativnom upravljanju pri izveštavanju o sistemima interne kontrole i upravljanju rizikom, navodi osnovna obeležja sistema interne kontrole i upravljanja rizikom za pravna lica koja su uključena kao celina u konsolidovane finansijske izveštaje.

Nefinansijsko izveštavanje

Član 37

Obveznici nefinansijskog izveštavanja su velika pravna lica koja su društva od javnog interesa i koja na datum bilansa prelaze kriterijum prosečnog broja od 500 zaposlenih tokom poslovne godine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravno lice koje je zavisno pravno lice nije obveznik nefinansijskog izveštavanja ako su to pravno lice, uključujući i njegova zavisna pravna lica, uključeni u konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen u skladu sa ovim članom i članom 36. ovog zakona.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana u godišnji izveštaj o poslovanju uključuje nefinansijski izveštaj koji sadrži informacije neophodne za razumevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja pravnog lica, kao i rezultata njegovih aktivnosti koje se odnose minimum na zaštitu životne sredine, socijalna i kadrovska pitanja, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem, uključujući:

- 1) kratak opis poslovnog modela pravnog lica;
- 2) opis politika pravnog lica u vezi sa tim pitanjima, uključujući postupke osnovne analize koja se sprovodi;
- 3) rezultate tih mera;
- 4) osnovne rizike povezane sa tim pitanjima koji se odnose na poslovanje pravnog lica, uključujući, kad je to relevantno i nužno, njegove poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne rezultate na tim područjima, kao i način na koji pravno lice upravlja tim rizicima;
- 5) nefinansijske ključne pokazatelje uspešnosti važne za određeno poslovanje.

Ako pravno lice ne sprovodi mere povezane sa jednim ili više pitanja iz stava 3. ovog člana u nefinansijskom izveštaju navodi razloge o njihovom nesprovođenju.

Obveznik nefinansijskog izveštavanja u nefinansijski izveštaj uključuje prema potrebi pozivanja na iznose iskazane u godišnjem finansijskom izveštaju, kao i dodatna objašnjenja tih iznosa.

Izuzetno, obveznik nefinansijskog izveštavanja, može u nefinansijskom izveštaju da izostavi informacije o predstojećim događajima ili pitanjima tokom svojih pregovora sa drugim licima kad bi, u skladu sa obrazloženim mišljenjem članova organa upravljanja koji snose kolektivnu odgovornost za to mišljenje, objavljivanje takvih informacija moglo da nanese štetu poslovnom položaju pravnog lica, pod uslovom da takvo izostavljanje ne sprečava fer i objektivno razumevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja pravnog lica, kao i rezultata njegovih aktivnosti.

Ispunjenjem obaveze iz stava 3. ovog člana smatra se da je pravno lice ispunilo i obavezu koja se odnosi na analizu nefinansijskih informacija iz člana 34. stav 4. tačka 2) ovog zakona.

Obveznik revizije redovnih godišnjih finansijskih izveštaja je dužan da od društva za reviziju sa kojim je ugovorio reviziju svojih redovnih godišnjih finansijskih izveštaja dobije potvrdu da je nefinansijski izveštaj sastavio u skladu sa odredbama ovog člana.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na Narodnu banku Srbije.

Konsolidovano nefinansijsko izveštavanje

Član 38

Obveznik konsolidovanog nefinansijskog izveštavanja je pravno lice u grupi koja je klasifikovana kao velika i koja na datum bilansa na konsolidovanoj osnovi prelazi kriterijum prosečnog broja od 500 zaposlenih tokom poslovne godine.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana u konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju uključuje konsolidovani nefinansijski izveštaj.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, matično pravno lice koje je ujedno i zavisno pravno lice nije obveznik konsolidovanog nefinansijskog izveštavanja ako su to izuzeto posedovano matično pravno lice i njegova zavisna pravna lica, uključeni u konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen u skladu sa ovim članom i članom 36. ovog zakona.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana u svoj konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju uključuje konsolidovano nefinansijsko izveštavanje koje sadrži informacije neophodne za razumevanje razvoja, rezultata poslovanja, položaja grupe, kao i rezultate svojih aktivnosti koji se odnose minimum na zaštitu životne sredine, socijalna i kadrovska pitanja, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem, uključujući:

- 1) kratak opis poslovnog modela grupe;
- 2) opis politika grupe u vezi sa tim pitanjima, uključujući postupke osnovne analize koja se sprovodi;
- 3) rezultate tih mera;
- 4) osnovne rizike povezane sa tim pitanjima koji se odnose na poslovanje grupe, uključujući, kada je to relevantno i nužno, njene poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne rezultate na tim područjima, kao i način na koji grupa upravlja tim rizicima;
- 5) nefinansijske ključne pokazatelje uspešnosti važne za određeno poslovanje.

Ako grupa ne sprovodi mere povezane sa jednim od pitanja iz stava 4. ovog člana ili više njih, u konsolidovanom nefinansijskom izveštaju navodi razloge o njihovom nesprovođenju.

U konsolidovanom nefinansijskom izveštaju se prema potrebi uključuju pozivanja na iznose iskazane u konsolidovanom godišnjem finansijskom izveštaju, kao i dodatna objašnjenja tih iznosa.

Izuzetno, grupa koja je obveznik nefinansijskog izveštavanja, može u konsolidovanom nefinansijskom izveštaju da izostavi informacije o predstojećim događajima ili pitanjima tokom svog pregovora sa drugim licima kad bi, u skladu sa obrazloženim mišljenjem članova organa upravljanja koji snose kolektivnu odgovornost za to mišljenje, objavljivanje takvih informacija moglo naneti ozbiljnu štetu poslovnom položaju grupe (ili neke od članica grupe), pod uslovom da takvo izostavljanje ne sprečava fer i objektivno razumevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja grupe, kao i rezultata njenih aktivnosti.

Ispunjenjem obaveze iz stava 4. ovog člana smatra se da je pravno lice ispunilo i obavezu koja se odnosi na analizu nefinansijskih informacija iz člana 34. stava 4. tačka 2) i člana 36. ovog zakona.

Obveznik revizije konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja je dužan da od društva za reviziju sa kojim je ugovorio reviziju svojih konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja dobije potvrdu da je konsolidovani nefinansijski izveštaj sastavio u skladu sa odredbama ovog člana.

Izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti

Član 39

Društva od javnog interesa koja posluju u ekstraktivnoj industriji ili seči primarnih šuma obavezna su da sastave i objave izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti na godišnjoj osnovi.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana u godišnji izveštaj o poslovanju uključuje izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti.

Izuzetno, matično ili zavisno pravno lice nije dužno da sastavlja izveštaj iz stava 1. ovog člana ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) matično pravno lice je obveznik primene ovog zakona;
- 2) matično pravno lice podleže pravu države članice;
- 3) plaćanja autoritetima vlasti koje je izvršilo pravno lice uključena su u konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti koje je izradilo to matično pravno lice u skladu sa članom 40. ovog zakona.

Plaćanja koja iznose manje od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti u poslovnoj godini, u smislu člana 6. stav 7. ovog zakona, bilo da su izvršena kao jednokratno plaćanje ili kao niz povezanih plaćanja, ne moraju se prikazati u izveštaju iz stava 1. ovog člana.

U izveštaju iz stava 1. ovog člana za svaku poslovnu godinu obelodanjuju se sledeće informacije:

- 1) ukupan iznos plaćanja izvršenog prema svim autoritetima vlasti;
- 2) ukupan iznos prema vrsti plaćanja, definisanih u članu 2. tačka 35) ovog zakona izvršenog prema svim autoritetima vlasti;
- 3) u slučaju kada se ta plaćanja odnose na određeni projekat, ukupan iznos po vrsti plaćanja, definisanih u članu 2. tačka 35) ovog zakona, uplaćen za svaki takav projekat i ukupan iznos plaćanja za svaki takav projekat.

Plaćanja koje je pravno lice izvršilo za obaveze koje su nametnute na nivou pravnog lica mogu se obelodaniti na tom nivou, a ne na nivou projekta.

Ako su autoritetima vlasti izvršena plaćanja u naturi, o njima se izveštava po vrednosti i prema potrebi po obimu, uz dodatne napomene o načinu za određivanje njihove vrednosti.

Objavljivanje plaćanja iz ovog člana odražava suštinu, a ne oblik predmetnog plaćanja ili delatnosti.

Plaćanja i delatnosti ne mogu se deliti, niti spajati, radi izbegavanja primene odredaba ovog zakona.

Članovi organa upravljanja pravnog lica, obavezni su da osiguraju da se, prema njihovom saznanju i sposobnostima, izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti sastavlja i objavljuje u skladu sa ovim zakonom.

Konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti

Član 40

Društva od javnog interesa koja su kao matična pravna lica obavezna da sastave konsolidovani godišnji finansijski izveštaj i posluju u ekstraktivnoj industriji ili seči primarnih šuma obavezna su da sastave konsolidovani izveštaj o plaćanju autoritetima vlasti shodno zahtevima iz člana 39. ovog zakona.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana u konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju uključuje konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti.

Matično pravno lice u smislu ovog zakona deluje u ekstraktivnoj industriji ili seči primarnih šuma ako ono ili bilo koje od njegovih zavisnih pravnih lica deluje u ekstraktivnoj industriji ili seči primarnih šuma.

Konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti uključuje samo plaćanja koja su posledica ekstraktivnih delatnosti i/ili delatnosti koje se odnose na seču primarnih šuma.

Obaveza sastavljanja konsolidovanog izveštaja iz stava 1. ovog člana ne primenjuje se na:

- 1) matično pravno lice male grupe, osim ako je neko od povezanih pravnih lica društvo od javnog interesa;
- 2) matično pravno lice srednje grupe, osim ako je neko od povezanih pravnih lica društvo od javnog interesa;
- 3) matično pravno lice na koje se primenjuje ovaj zakon, a koje je ujedno i zavisno pravno lice, u slučaju kada se na njegovo matično pravno lice takođe primenjuje ovaj zakon; i
- 4) matično pravno lice na koje se primenjuje ovaj zakon, a koje je ujedno i zavisno pravno lice, u slučaju kada se na njegovo matično pravno lice primenjuje pravo države članice.

Informacije o poslovanju zavisnog pravnog lica, uključujući i društvo od javnog interesa, nije potrebno uključiti u konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti u slučaju kada je ispunjen najmanje jedan od sledećih uslova:

- 1) značajna dugoročna ograničenja bitno ometaju matično pravno lice u ostvarenju njegovih prava nad imovinom ili upravljanjem tim pravnim licem;
- 2) izuzetno retki slučajevi kada informacije potrebne za pripremu konsolidovanog izveštaja o plaćanjima autoritetima vlasti u skladu s ovim zakonom nisu dostupne bez preteranih troškova ili preteranog kašnjenja;
- 3) akcije, odnosno udeli, tog zavisnog pravnog lica drže se isključivo s ciljem njihove naknadne prodaje (matično pravno lice može da dokaže da aktivno radi na prodaji tih akcija, odnosno udela).

Izuzeci iz stava 6. ovog člana primenjuju se samo ako se koriste i za potrebe konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja.

Članovi organa upravljanja pravnog lica, obavezni su da osiguraju da se, prema njihovom saznanju i sposobnostima, konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti sastavlja i objavljuje u skladu sa ovim zakonom.

Spajanje godišnjeg izveštaja o poslovanju i konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju u jedan izveštaj

Član 41

Matična pravna lica mogu da odluče da godišnji izveštaj o poslovanju i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju prikažu kao jedan izveštaj koji treba da sadrži informacije od značaja za ekonomsku celinu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, matično pravno lice dostavlja Agenciji odluku nadležnog organa o spajanju godišnjeg izveštaja o poslovanju i konsolidovanog izveštaja o poslovanju u jedan izveštaj.

Jezik i valuta izveštavanja

Član 42

Poslovne knjige, finansijski izveštaji, godišnji izveštaj o poslovanju, odluka o usvajanju finansijskih izveštaja, izveštaj revizora o obavljenoj reviziji finansijskih izveštaja, izveštaji o plaćanjima autoritetima vlasti, nefinansijski izveštaji i druge finansijske i nefinansijske informacije sastavljaju se na srpskom jeziku.

Iznosi u poslovnim knjigama, finansijskim izveštajima, odlukama, kao i druge finansijske i nefinansijske informacije iz stava 1. ovog člana izražavaju se u dinarima.

Usvajanje i odgovornost za finansijske izveštaje

Član 43

Finansijske izveštaje usvaja skupština ili drugi nadležni organ pravnog lica, odnosno preduzetnik.

Zakonski zastupnik, organ upravljanja i nadzorni organ pravnog lica u skladu sa zakonom, odnosno preduzetnik, kao i odgovorno lice iz člana 15. ovog zakona, odnosno odgovorno lice iz člana 16. stav 4. ovog zakona, delujući u okviru nadležnosti koje su im zakonom i internom regulativom pravnog lica odnosno preduzetnika dodeljeni, kolektivno su odgovorni za istinito i pošteno prikazivanje:

- 1) redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja i godišnjeg izveštaja o poslovanju;
- 2) konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja i konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju.

Finansijske izveštaje potpisuje zakonski zastupnik pravnog lica, odnosno preduzetnik.

VIII DOSTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Dostavljanje finansijskih izveštaja za javno objavljivanje

Član 44

Pravna lica, odnosno preduzetnici dužni su da za statističke potrebe i radi javnog objavljivanja dostave Agenciji, redovne godišnje finansijske izveštaje za izveštajnu godinu, najkasnije do 31. marta naredne godine, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Pravna lica, koja imaju poslovnu godinu različitu od kalendarske, dužna su da za statističke potrebe i radi javnog objavljivanja dostave Agenciji, redovne godišnje finansijske izveštaje za izveštajnu godinu, najkasnije u roku od tri meseca od datuma bilansa.

Pravna lica i preduzetnici dužni su da za statističke potrebe uz redovne godišnje finansijske izveštaje iz st. 1. i 2. ovog člana dostave Agenciji Statistički izveštaj, u rokovima iz tih stavova.

Pravna lica koja sastavljaju konsolidovane godišnje finansijske izveštaje (matična pravna lica) dužna su da konsolidovane godišnje finansijske izveštaje za izveštajnu godinu dostave Agenciji, radi javnog objavljivanja, najkasnije do 30. aprila naredne godine, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Pravna lica, odnosno preduzetnici koji sastavljaju vanredne finansijske izveštaje dužni su da ih dostave Agenciji, radi javnog objavljivanja, u roku od 60 dana od datuma bilansa.

Pravna lica, odnosno preduzetnici koji nisu imali poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama imaju podatke o imovini i obavezama, umesto redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja dostavljaju Agenciji izjavu o neaktivnosti koja se odnosi na izveštajnu godinu, najkasnije do 31. marta naredne godine.

Obveznik koji je dostavio izjavu o neaktivnosti za izveštajnu godinu, smatra se mikro pravnim licem u narednoj godini shodno članu 6. ovog zakona.

Izveštaji iz st. 1-5. ovog člana i izjava iz stava 6. ovog člana, potpisani kvalifikovanim elektronskim potpisom zakonskog zastupnika, unose se u poseban informacioni sistem Agencije i dostavljaju Agenciji u elektronskom obliku.

Agencija je dužna da obezbedi prijem redovnih i konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja, odnosno izjava o neaktivnosti za poslednju izveštajnu godinu, kao i vanrednih finansijskih izveštaja za prethodnu i tekuću godinu, u skladu sa ovim zakonom.

Dostavljanje dokumentacije uz finansijske izveštaje

Član 45

Pravna lica i preduzetnici, koji imaju obavezu revizije finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, dužni su da, uz redovne i konsolidovane godišnje finansijske izveštaje iz člana 44. ovog zakona, dostave Agenciji:

- 1) odluku o usvajanju redovnog, odnosno konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja;
- 2) godišnji izveštaj o poslovanju, odnosno konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju u skladu sa ovim zakonom;
- 3) revizorski izveštaj, koji je sastavljen u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, uz koji se prilažu finansijske izveštaje koji su bili predmet revizije;
- 4) korigovane redovne godišnje finansijske izveštaje, odnosno korigovane konsolidovane finansijske izveštaje, usvojene od strane nadležnog organa, ako sadrže korekcije u odnosu na dostavljene finansijske izveštaje iz člana 44. ovog zakona.

Dokumentaciju iz stava 1. ovog člana pravna lica i preduzetnici dostavljaju Agenciji najkasnije do:

- 1) 30. juna naredne godine za redovne godišnje finansijske izveštaje;
- 2) 31. jula naredne godine za konsolidovane godišnje finansijske izveštaje.

Dokumentaciju iz stava 1. ovog člana, potpisanu svojeručno ili kvalifikovanim elektronskim potpisom od strane ovlašćenog lica, zakonski zastupnik unosi u poseban informacioni sistem Agencije u skladu sa propisima koji uređuju elektronsko poslovanje i dostavlja Agenciji u elektronskom obliku.

Zamena javno objavljenih finansijskih izveštaja i dokumentacije

Član 46

Pravno lice, odnosno preduzetnik, može da zahteva zamenu finansijskog izveštaja koji je javno objavljen kao potpun i računski tačan u Registru finansijskih izveštaja, ako utvrdi da u tom izveštaju rezultati poslovanja i finansijski položaj nisu iskazani istinito i objektivno, a skupština odnosno drugi nadležni organ tog pravnog lica, odnosno preduzetnik, donese odluku o usvajanju finansijskog izveštaja izmenjene sadržine u odnosu na izveštaj koji je javno objavljen.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, pravno lice, odnosno preduzetnik, uz finansijski izveštaj izmenjene sadržine dostavlja i odluku o usvajanju tog izveštaja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana obveznik revizije može da zahteva zamenu redovnog, odnosno konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja koji je javno objavljen kao potpun i računski tačan u Registru finansijskih izveštaja i uz koje je, kao ispravna, javno objavljena i dokumentacija propisana članom 45. ovog zakona.

U slučajevima iz stava 3. ovog člana, pravno lice, odnosno preduzetnik, dostavlja redovni, odnosno konsolidovani godišnji finansijski izveštaj izmenjene sadržine, odluku o usvajanju tog izveštaja, kao i svu dokumentaciju propisanu članom 45. ovog zakona koja se odnosi na te izveštaje.

Pravno lice, odnosno preduzetnik može da zahteva i zamenu dokumentacije, propisane članom 45. ovog zakona koja je javno objavljena kao ispravna.

Zamenu iz st. 1, 3. i 5. ovog člana, pravno lice, odnosno preduzetnik, može da zahteva najkasnije do isteka naredne godine u odnosu na godinu na koju se taj izveštaj odnosi, osim zamene vanrednog finansijskog izveštaja za koji može da podnese zahtev najkasnije do dana dostavljanja redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja za poslovnu godinu u kojoj je nastao osnov za sastavljanje vanrednog finansijskog izveštaja.

IX REGISTAR FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Javno objavljivanje finansijskih izveštaja

Član 47

Podatke iz potpunih i računski tačnih finansijskih izveštaja i Statističkog izveštaja, kao i dokumentaciju iz čl. 44-46. ovog zakona, Agencija javno objavljuje na svojoj internet stranici, u okviru Registra finansijskih izveštaja, i o tome pravnom licu odnosno preduzetniku izdaje potvrdu koju istovremeno javno objavljuje na svojoj internet stranici.

Agencija je dužna da finansijske izveštaje, Statistički izveštaj i dokumentaciju iz stava 1. ovog člana, javno objavi na internet stranici u roku od 60 dana od dana prijema potpunog i računski tačnog finansijskog izveštaja, odnosno dokumentacije pravnog lica, odnosno preduzetnika.

Ako se u postupku provere utvrdi da dostavljeni finansijski izveštaj pravnog lica, odnosno preduzetnika nije potpun i računski tačan ili da se nije razvrstao u skladu sa Zakonom, odnosno da nije dostavljena sva propisana dokumentacija, Agencija tom pravnom licu ili preduzetniku izdaje obaveštenje o utvrđenim nedostacima i objavljuje ga na internet stranici Agencije u okviru Registra finansijskih izveštaja.

Utvrđene nedostatke iz stava 3. ovog člana pravno lice ili preduzetnik je dužan da otkloni najkasnije u roku od 30 dana od dana objavljivanja obaveštenja na internet stranici Agencije.

Izveštaje, odnosno dokumentaciju iz čl. 44-46. ovog zakona, u kojima pravna lica i preduzetnici nisu otklonili utvrđene nedostatke, u skladu sa obaveštenjem iz st. 3. i 4. ovog člana, Agencija je dužna da javno objavi na svojoj internet stranici kao nepotpune i računski netačne, po isteku roka za postupanje po tom obaveštenju, a najkasnije do 30. septembra naredne godine za izveštajnu godinu.

Agencija je dužna da pristup izveštajima i dokumentaciji iz st. 1. i 5. ovog člana za poslednje tri izveštajne godine omogući korisnicima na internet stranici Agencije, bez naknade.

Sadržina Registra finansijskih izveštaja

Član 48

Registar finansijskih izveštaja je centralna, javna, jedinstvena elektronska baza podataka iz potpunih i računski tačnih izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona.

Na osnovu podataka iz stava 1. ovog člana podataka iz drugih registara i evidencija koje vodi Agencija, kao i podataka koje joj dostavljaju drugi nadležni organi i zainteresovani korisnici usluga, Agencija u okviru Registra finansijskih izveštaja vodi bazu podataka o bonitetu.

Podaci o bonitetu iz stava 2. ovog člana se standardizuju u vremenskim serijama i usaglašavaju sa međunarodnim standardima, direktivama Evropske unije i pravilima finansijske analize.

Podaci u Registru finansijskih izveštaja vode se radi sagledavanja privrednih kretanja u Republici Srbiji, analize finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja pravnih lica i preduzetnika i procene rizika poslovanja, a u cilju obezbeđivanja pouzdanih informacija korisnicima.

Vođenje Registra finansijskih izveštaja

Član 49

Agencija je, radi vođenja Registra finansijskih izveštaja, ovlašćena da prikuplja, evidentira, obrađuje, arhivira i javno objavljuje izveštaje i dokumentaciju iz čl. 44-46. ovog zakona, distribuira podatke iz tih izveštaja, kao i da upravlja bazama podataka i osigura zaštitu baza podataka i dokumenata koji su arhivirani.

Agencija vodi Registar finansijskih izveštaja preko registratora imenovanog u skladu sa zakonom koji uređuje poslovanje Agencije.

Agencija je odgovorna za verodostojnost elektronskog unosa podataka iz finansijskih izveštaja i Statističkog izveštaja, za objavljivanje, kao i za obradu drugih podataka i dokumenata koji se evidentiraju u Registru finansijskih izveštaja.

Agencija je dužna da čuva finansijske izveštaje, Statistički izveštaj, godišnji izveštaj o poslovanju, izveštaj revizora i drugu dokumentaciju iz čl. 44-46. ovog zakona 20 godina od dana njihovog prijema.

Agencija najmanje jednom godišnje dostavlja Nacionalnoj komisiji za računovodstvo informaciju o primeni ovog zakona u delu koji se odnosi na dostavljanje finansijskih izveštaja Registru finansijskih izveštaja.

Nadležnost za propisivanje podzakonskih akata u vezi sa Registrom finansijskih izveštaja

Član 50

Bliže uslove i način prijema i provere ispunjenosti uslova za javno objavljivanje izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona, vođenja Registra finansijskih izveštaja, pribavljanja podataka koje Agenciji dostavljaju drugi nadležni organi i pravna lica i preduzetnici, kao i pružanja usluga iz Registra finansijskih izveštaja propisuje ministar nadležan za poslove finansija na predlog Agencije.

Naknade za objavljivanje finansijskih izveštaja i za davanje podataka iz Registra finansijskih izveštaja

Član 51

Naknade za javno objavljivanje finansijskih izveštaja i Statističkog izveštaja, odnosno za objavljivanje dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona, kao i naknade za davanje podataka i pružanje drugih usluga iz Registra finansijskih izveštaja, utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Korišćenje podataka iz Registra finansijskih izveštaja

Član 52

Registar finansijskih izveštaja ustupa finansijske izveštaje i Statistički izveštaj pravnih lica i preduzetnika nadležnim registrima Agencije u kojima se registruju njihovi statusni podaci.

Agencija je dužna da Narodnoj banci Srbije omogućiti neposredan pristup i preuzimanje finansijskih izveštaja i Statističkog izveštaja, odnosno svih podataka iz tih izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona, kao i svih drugih podataka koji su Narodnoj banci Srbije potrebni radi obavljanja njenih zakonom utvrđenih funkcija, bez naknade.

Agencija je dužna da Komisiji za hartije od vrednosti, Poreskoj upravi i Republičkom zavodu za statistiku omogućiti pristup ili dostavi podatke iz finansijskih izveštaja, Statističkog izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona, bez naknade.

Agencija je dužna da ministarstvima, telima Vlade, ostalim državnim organima i organizacijama, organima autonomnih pokrajina i jedinicama lokalne samouprave na njihov zahtev dostavi podatke iz finansijskih izveštaja, Statističkog izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona, bez naknade.

Agencija, na zahtev korisnika, daje izvorne podatke ili kopije godišnjeg finansijskog izveštaja, Statističkog izveštaja, godišnjeg izveštaja o poslovanju ili izveštaja revizora i pruža druge usluge iz Registra finansijskih izveštaja.

Korisnici podataka, u smislu ovog člana, dokumentaciju i podatke preuzete iz Registra finansijskih izveštaja mogu koristiti samo za sopstvene potrebe, u skladu sa propisima i ne mogu ih ustupati trećim licima, distribuirati ili objavljivati u izvornom obliku.

X NACIONALNA KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO

Obrazovanje i delokrug rada Nacionalne komisije za računovodstvo

Član 53

Vlada, na predlog Ministarstva, obrazuje Nacionalnu komisiju za računovodstvo (u daljem tekstu: Komisija) sa zadatkom da:

- 1) prati proces primene direktiva Evropske unije iz oblasti računovodstva i predlaže odgovarajuća rešenja za nacionalno zakonodavstvo;
- 2) prati proces primene MSFI i MSFI za MSP, i predlaže rešenja za eventualne probleme koji mogu da nastanu u postupku primene tih standarda;
- 3) prati proces primene ovog zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu njega i predlaže Ministarstvu način rešavanja eventualnih problema koji mogu da nastanu pri primeni te regulative;
- 4) daje mišljenje na akt Komore kojim se uređuje forma i sadržina zahteva za izdavanje dozvole iz člana 18. ovog zakona, kao i naknada za izdavanje dozvole;
- 5) razmatra informacije dobijene od Agencije u vezi sa pitanjima koja se tiču vođenja registra iz člana 17. stav 8. ovog zakona;
- 6) razmatra izveštaje Komore o pitanjima koja se odnose na izdavanje i oduzimanje dozvola za pružanje računovodstvenih usluga;
- 7) razmatra informacije dobijene od Agencije u vezi sa primenom ovog zakona u delu koji se odnosi na dostavljanje izveštaja i dokumentacije iz čl. 44-46. ovog zakona Registru finansijskih izveštaja;
- 8) pruža informacije Ministarstvu o eventualnim izmenama druge zakonske regulative koja može da utiče na finansijsko izveštavanje u smislu ovog zakona.

Komisija donosi poslovnik o svom radu.

Izveštaj o radu

Član 54

Komisija je dužna da Ministarstvu najmanje jednom mesečno dostavlja izveštaj o svome radu.

Komisija na internet stranici Ministarstva objavljuje godišnji izveštaj o svom radu.

Sastav i finansiranje Komisije

Član 55

Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove finansija, imenuje predsednika i šest članova Komisije iz redova stručnih lica koja poseduju znanja i praksu iz oblasti finansija, računovodstva i revizije, od kojih po jednog člana imenuje na predlog Komisije za hartije od vrednosti i Narodne banke Srbije.

Stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije obavlja Ministarstvo.

Naknada za rad predsednika i članova Komisije obezbeđuje se iz budžeta Republike Srbije.

Visinu naknade predsedniku i članovima Komisije određuje Vlada, na predlog Ministarstva.

XI NADZOR

Institucije koje vrše nadzor i način obavljanja nadzora

Član 56

Nadzor pravnih lica i preduzetnika, u smislu provere ispravnosti evidentiranja poslovnih promena u poslovnim knjigama, vrši Poreska uprava shodno odredbama propisa koji uređuje poreski postupak i poresku administraciju.

Nadzor nad bankama, društvima za osiguranje, davaocima finansijskog lizinga, penzijskim fondovima i društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, u smislu provere ispravnosti evidentiranja poslovnih promena u poslovnim knjigama, vrši Narodna banka Srbije u okviru obavljanja svojim zakonom utvrđenih funkcija shodno odredbama propisa koji uređuju poslovanje finansijskih institucija nad kojima Narodna banka Srbije vrši nadzor, kao i nad platnim institucijama i institucijama elektronskog novca, u smislu provere ispravnosti evidentiranja poslovnih promena u poslovnim knjigama koje se odnose na pružanje platnih usluga i izdavanje elektronskog novca i aktivnosti koje su povezane s tim poslovima.

XII KAZNENE ODREDBE

Privredni prestup

Član 57

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) se ne razvrsta na mikro, malo, srednje ili veliko pravno lice u skladu sa ovim zakonom (član 6.);
- 2) grupu pravnih lica u kojoj se ono matično pravno lice ne razvrsta u malu, srednju ili veliku grupu (član 7.);
- 3) opštim aktom ne uredi organizaciju računovodstva na način iz člana 8. stav 1. ovog zakona;
- 4) vrši obradu podataka na računaru, a ne obezbedi računovodstveni softver koji omogućava funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola i onemogućava brisanje proknjiženih poslovnih promena (član 8. stav 4.);
- 5) ne sastavlja računovodstvene isprave u skladu sa ovim zakonom (član 9.);

- 6) postupa suprotno odredbama člana 10. ovog zakona;
- 7) računovodstvene isprave i dokumentaciju ne dostavi na knjiženje u propisanom roku i ako poslovnu promenu ne proknjiži u poslovnim knjigama u propisanom roku (član 11.);
- 8) ne vodi poslovne knjige u skladu sa ovim zakonom (član 13.);
- 9) opštim aktom ne odredi lice kome se poverava vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja (član 15.);
- 10) ne postupi u skladu sa odredbama člana 16. ovog zakona;
- 11) ako u roku od osam dana ne obavesti Agenciju o promenama svih činjenica i okolnosti na osnovu kojih je upisano u Registar (član 18. stav 18);
- 12) ne popiše imovinu i obaveze u skladu sa ovim zakonom (čl. 20. i 21.);
- 13) kao poverilac ne dostavi svom dužniku stanje neplaćenih računa i ako ne obelodani u Napomenama uz finansijske izveštaje neusaglašena potraživanja i obaveze (član 22. st. 2. i 4.);
- 14) ne sastavlja i ne prikazuje finansijske izveštaje u skladu sa ovim zakonom (čl. 23-26.);
- 15) ne zatvori poslovne knjige u skladu sa ovim zakonom (član 27.);
- 16) ne čuva računovodstvene isprave, poslovne knjige, finansijske izveštaje, godišnji izveštaj o poslovanju i revizorske izveštaje u rokovima i na način propisan ovim zakonom (član 28. st. 1-10.);
- 17) ne zaštiti poslovne knjige koje se vode na elektronskom mediju u skladu sa ovim zakonom (član 28. stav 11.);
- 18) ne sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa ovim zakonom (čl. 29. i 31.);
- 19) ne izvrši reviziju finansijskih izveštaja (član 33.);
- 20) ne sastavi godišnji izveštaj o poslovanju, izveštaj o korporativnom upravljanju, konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju, nefinansijski izveštaj, konsolidovani nefinansijski izveštaj, izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti i konsolidovani izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti (čl. 34-40.);
- 21) ne sastavlja poslovne knjige, izveštaje, odluke i druge finansijske i nefinansijske informacije na srpskom jeziku i u dinarima (član 42.);
- 22) ne dostavi Agenciji finansijske izveštaje, dokumentaciju uz finansijske izveštaje i Statistički izveštaj radi javnog objavljivanja, na način i u rokovima propisanim ovim zakonom (čl. 44-46.);
- 23) ako podatke dobijene iz Registra finansijskih izveštaja koristi suprotno članu 52. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, ako u postupku nadzora iz člana 56. stav 2. ovog zakona Narodna banka Srbije utvrdi da su banka, platna institucija, institucija elektronskog novca, društvo za osiguranje, davalac finansijskog lizinga i društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima učinili povrede zakona iz člana 57. stav 1. ovog zakona, Narodna banka Srbije tim pravnim licima i odgovornim licima izriče novčane kazne, u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje poslovanje finansijskih institucija nad kojima Narodna banka Srbije vrši nadzor.

Prekršaji

Član 58

Novčanom kaznom od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik za radnje iz člana 57. stav 1. tačka 1), tač. 3-17), tačka 18) u delu koji se odnosi na član 29. ovog zakona i tač. 21)-23) ovog zakona.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nacionalna komisija za računovodstvo

Član 59

Nacionalna komisija za računovodstvo, osnovana u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik RS", br. 46/06, 111/09 i 99/11 - dr. zakon), nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 60

Podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona doneće se najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a počće da se primenjuju od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine.

Do početka primene podzakonskih akata iz stava 1. ovog člana primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", br. 62/13 i 30/18).

Pružaoци računovodstvenih usluga

Član 61

Pravna lica, odnosno preduzetnici koji imaju registrovanu pretežnu delatnost za pružanje računovodstvenih usluga dužni su da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Registar pružalaca računovodstvenih usluga

Član 62

Registar iz člana 17. ovog zakona počinje sa radom 1. januara 2021. godine.

Profesionalna zvanja

Član 63

Lica iz člana 18. stav 2. tačka 3) i stav 6. tačka 3) ovog zakona koja su stekla profesionalna zvanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list SRJ", br. 46/96, 74/99, 22/01 i 71/01) i Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Službeni list SRJ", broj 71/02 i "Službeni glasnik RS", broj 55/04), mogu ta zvanja shodno koristiti za ispunjavanje zahteva iz člana 18. stav 2. tačka 3) i stav 6. tačka 3).

Početak primene pojedinih odredbi ovog zakona

Član 64*

Odredbe člana 4. stav 7, člana 32. stav 4. tačka 2), člana 39. stav 3. tačka 2) i člana 40. stav 5. tačka 4) ovog zakona primenjuju se od dana prijema Republike Srbije u Evropsku uniju.

Odredbe člana 6. st. 13. i 14, člana 29, čl. 44-49, čl. 51. i 52. ovog zakona, počće da se primenjuju od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine.

Prestanak važenja propisa

Član 65

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", br. 62/13 i 30/18), osim odredaba člana 2. tač. 7)-9), čl. 33-38, čl. 40. i 41. tog zakona koje prestaju da važe 30. decembra 2021. godine.

Završna odredba

Član 66

Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2020. godine.